

Vergaderjaar 2016–2017

29 544

Arbeidsmarktbeleid

Nr. 746

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 27 oktober 2016

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 6 oktober 2016 overleg gevoerd met de heer Asscher, Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Vice-Minister-President, over:

- **de brief van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Vice-Minister-President d.d. 7 juni 2016 over het actieplan aanpak werkloosheid onder 50 plussers (Kamerstuk 29 544, nr. 724).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie,
Van der Burg

De griffier van de commissie,
Post

Voorzitter: Van der Burg
Griffier: Post

Aanwezig zijn zeven leden der Kamer, te weten: Van der Burg, De Graaf, Krol, Ulenbelt, Vermeij, Van Weyenberg en Van 't Wout,

en de heer Asscher, Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Vice-Minister-President.

Aanvang 10.01 uur.

De voorzitter:

Ik open het algemeen overleg over ouderenwerkloosheid. Ik heet de Minister en zijn staf van harte welkom, onze Kamerleden en natuurlijk de mensen die dit debat volgen. Ik hanteer een spreektijd van maximaal vijf minuten.

De heer Ulenbelt (SP):

Voorzitter. Bij iedere crisis stijgt eerst de jeugdwerkloosheid, dan volgt het ontslag van ouderen en als het allemaal weer een beetje aantrekt gaan de jongeren als eersten aan de slag en daarna komen de ouderen. Dat zie je ook in de Kamer. We hebben eerst een debat over jeugdwerkloosheid gehad en spreken vandaag over ouderenwerkloosheid. We volgen precies dat patroon. Ik heb een voorstel om dit op te lossen, niet om van de debatten af te komen, maar om de werkgelegenheid eerlijk te verdelen. Ik heb het voorstel al eerder gedaan, maar volgens mij begint de situatie steeds nijpender te worden en is de tijd er nu rijp voor: bij aanname van personeel moet een bedrijf toewerken naar een afspiegeling van de beroepsbevolking. Na een aantal jaren hebben bedrijven dan een afspiegeling van de beroepsbevolking in dienst en verdelen we in ieder geval de werkloosheid. Wat vindt de Minister hiervan?

Mensen die werkloos zijn, zijn aangewezen op het UWV. Ik hoorde laatst een verhaal van iemand – hij geeft zelf ruiterslijk toe dat hij een digibeeet is – die zijn acht gewerkte uren per dag via het uitzendbureau niet invulde bij de uren maar bij de minuten. Foutje, kan gebeuren. Deze man was zich daar niet van bewust. In plaats van dat het UWV het vergeleek met de opgave van het uitzendbureau waarop keurig acht uur stond, kreeg de man pats-boem een brief met een boete van € 100. Ik wil graag dat de Minister ervoor zorgt dat de digibeten in dit land, mensen die aangeven dat te zijn, in dit soort gevallen mondeling of schriftelijk geholpen kunnen worden door het UWV. Er zijn er nogal wat en sommigen zeggen dat ik er ook bij hoor, maar dat is niet waar toch? Er zijn ondertussen veel verborgen werklozen. Is het mogelijk dat ook mensen die geen uitkering hebben hulp kunnen krijgen van het UWV en gebruik kunnen maken van de bestaande regelingen?

Gisteren was de ouderenambassadeur op bezoek, het boegbeeld. Ik ben ervoor dat we één naam voor deze persoon gebruiken: gewoon ouderenambassadeur. Die hadden we vroeger bij de jongeren ook. De Minister houdt nog vast aan de term «boegbeeld». Misschien kan hij die naam vandaag omzetten. Het past wel bij deze man. De heer De Wolf gaf aan dat mislukte sollicitaties, brieven die niet beantwoord worden, iedere keer weer een slag in het gezicht zijn. «Het doet iets met je ikkie», zei hij. Hij bedoelde daarmee natuurlijk de schending van zelfvertrouwen, het verlagen van eigenwaarde. Ik doe nogmaals een beroep op de Minister om de sollicitatieplicht humaan te maken. Humaan in die zin dat het UWV beoordeelt wie veel kans heeft en wie niet. Met goede mogelijkheden kan men wat mij betreft zelfs meer solliciteren dan nu, maar de mensen voor wie onder de huidige omstandigheden de kansen op een baan moeilijk of ver weg zijn, moeten we niet dat verplichte circus insturen.

Het CNV wijst erop dat de IOAW (Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers) wordt afgeschaft. Er zijn nu mensen van 50 die er onder de vorige regeling gebruik van hadden kunnen maken. Wil de Minister de IOAW-regeling herstellen, zodat deze mensen aan het einde van hun werkende leven in ieder geval hun huis niet hoeven op te eten?

De werkloosheidsbestrijding van de Minister is eigenlijk het organiseren van een stoelendans. De Minister schept geen banen; het overheidsbeleid is daar helemaal niet op gericht. Alles wat we doen, is het trainen van werklozen opdat ze zo snel mogelijk een baan kunnen krijgen. Dat levert niet echt iets op. Ik heb eerder gezegd dat we het woord «werkgelegenheid» uit de naam van het ministerie moeten schrappen, omdat er onder dit kabinet volgens ING 350.000 banen zijn verdwenen. Die stoelendans wordt dus almaar heftiger en heftiger. Wat doet de Minister het komende halfjaar nog om wat banen te creëren?

De heer **Krol** (50PLUS):

Voorzitter. Gisteren was een bijzondere dag. Ik wil de Minister daarover een compliment maken. Toen we de eerste keer de naam van John de Wolf hoorden, dachten we: wat krijgen we nu? Het was gisteren absoluut een inspirerende dag. Leuk om hier nu eens geen politicus maar een gewoon mens aan het woord te horen. Hij is betrokken bij de zaak en gaat hopelijk iets doen aan de beeldvorming die vaak verkeerd is. Als hem dat lukt, hang ik de vlag uit. Complimenten voor het aanstellen van deze man. 50PLUS vindt het positief dat het onderwerp «ouderenwerkloosheid» nu op de politieke agenda staat. Het is mooi dat we een ambassadeur hebben – zo noem ik hem inderdaad – waarmee een betere gecoördineerde aanpak tot stand kan komen voor dit aanzienlijke maatschappelijke probleem. De werkloosheid onder 55-plussers daalt, maar nog altijd is 70% van de eenmaal werkloze 55-plussers twaalf maanden of langer op zoek naar werk. Langdurige ouderenwerkloosheid is volgens het CPB een structureel probleem. Het nieuwe actieplan Perspectief voor vijftigplussers is een intensivering van bestaand beleid en introduceert daarnaast nieuwe maatregelen. Klopt het dat de centrale doelstelling is dat de arbeidsparticipatie van 50-plussers in 2020 ongeveer overeenkomt met de gemiddelde arbeidsparticipatie van andere leeftijdsgroepen? Welke andere concrete, meetbare en afrekenbare doelen heeft het nieuwe actieplan en wat is het tijdsplan? Is er een concreet stappenplan met duidelijke doelen?

Kan de Minister verder ingaan op het vraagstuk van de effectiviteit van bestaande en voorgestelde beleidsinstrumenten? Dit is een heel belangrijk punt omdat de Algemene Rekenkamer eerder dit jaar nog buitengewoon kritisch was over de effectiviteit van bestaande maatregelen en het inzicht daarin. Soms is niet eens duidelijk hoeveel mensen worden bereikt met een maatregel en wat het resultaat ervan is. Daarom zijn wij erg benieuwd naar de adviezen van de sociaaleconomische Raad (SER) over langdurige werkloosheid, loondoorbetaling bij ziekte, werkend leren en robotisering en arbeidsmarkt. Wanneer komen deze adviezen? Op welke manier worden ze betrokken bij de verdere invulling en uitwerking van het programma?

50PLUS heeft bedenkingen bij de leeftijdsbegrenzing van de no-riskpolis voor ouderen op 56 jaar. Datzelfde geldt voor de mobiliteitsbonus, die beperkt wordt tot 56-plussers. Daarmee doen we de leeftijdscategorie 50 tot 56 tekort. Het zijn immers heel belangrijke en effectieve instrumenten. Het nieuwe actieplan presenteert een aantal potentieel nuttige, nieuwe beleidsinstrumenten. Helemaal nieuw zijn het tweedeloopbaanadvies, de werkgeversservicepunten, het experiment Meer werk en de gerichte campagne Open voor 50-plus om de beeldvorming te verbeteren.

De **voorzitter**:

Wilt u even wachten tot de bel voor de plenaire vergadering voorbij is? Die duurt heel lang en is zeer indringend.

De heer **Krol** (50PLUS):

Ik weet dat collega's gaan voorstellen om een app voor ouderenwerkloosheid te maken. Misschien kunnen we ook een app maken in plaats van de bel. Dat zou een stuk rustiger zijn.

Bestaat er een uitgewerkt plan van aanpak voor de campagne over de beeldvorming, of op zijn minst ideeën? Deze campagne is van essentieel belang, want de negatieve beeldvorming is op dit moment een van de allergrootste obstakels voor ouderen op de arbeidsmarkt. Beeldvorming is cruciaal om de positie van ouderen op de arbeidsmarkt te versterken. Het is goed dat het nieuwe actieplan hieraan aandacht schenkt. Het lijkt te gaan om een campagne van ongeveer een halfjaar. Wat gebeurt er daarna?

Ik kom bij het instrument «onderwijs, scholing en het op peil houden van competenties en vaardigheden». 50PLUS vindt dit een van de meest belangrijke en kansrijke instrumenten om mensen inzetbaar te houden en te krijgen. Hier is nog een wereld te winnen en tot nu toe is er, zeker wat de rijksoverheid betreft, te weinig aandacht voor geweest. Het onderwijs aan ouderen is een ondergeschoven kindje. Het schrappen van de fiscale aftrek voor scholingskosten zonder dat er een vervangend instrument is, is een veeg teken. Ook in het actieplan vinden wij te weinig terug van een echt plan, of liever een offensief. Want dat is nodig. De werknemer en ook de werkgever hebben natuurlijk een eigen verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid van de rijksoverheid is echter pertinent te licht ingevuld. De rol van de overheid wordt slechts zijdelings aangestipt. Kan de Minister aangeven hoe hij, of liever het gehele kabinet, spoedig een extra inspanning gaat leveren? Er is geen tijd te verliezen. Om te beginnen willen wij een overzicht van alle bestaande financiële regelingen voor bij- en omscholing. Dit overzicht ontbreekt nu. Daarnaast vindt 50PLUS dat inzetbaarheids- en scholingsarrangementen geïntensiveerd moeten worden. De beste oplossing is het vormen van een persoonlijk loopbaanopleidings- of inzetbaarheidsbudget, dat men mee kan nemen gedurende de gehele carrière. Hoe denkt de Minister hierover? Meer ambitie is nodig. Het is onbegrijpelijk dat de financiële ondersteuning van de overheid, zoals re-integratiebudgetten en scholingsaftrek voor onderwijs aan volwassenen, vooral voor ouderen, is versoberd. Tot slot is ook persoonlijke begeleiding door het UWV zeer kansrijk bij het aan de slag krijgen van mensen. Het plan is dat het UWV persoonlijke dienstverlening gaat aanbieden aan werkzoekenden die een matige of zwakke arbeidsmarktpositie hebben. Is het de bedoeling om uiteindelijk alle cliënten met een zwakke en matige arbeidsmarktpositie intensiever en persoonlijk te begeleiden?

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Voorzitter. We hadden gisteren inderdaad een interessant gesprek met de ambassadeur, laten we hem zo maar noemen. Ik denk dat hij als boegbeeld een bijdrage kan leveren aan het meer een gezicht geven aan dit onderwerp en daarbij mensen kan inspireren. De mooiste boodschap van de heer De Wolf was dat hij helder zei «geef niet op». Dat is volgens mij het steuntje in de rug dat veel werkzoekende 50- of 55-plussers nodig hebben die afwijzing na afwijzing krijgen. Ik was blij dat hij in zijn werkzaamheden plek inruimt voor de voorbeelden waarin het mensen toch lukt om aan het werk te gaan. We zien een heel gemengd beeld. In 1996 werkte een op de vier 55-plussers, inmiddels is dat meer dan een op de twee. Op zich gaat het de goede kant op, maar als ze hun baan verliezen, komen ze er heel lastig weer tussen. We zien wel lichtpuntjes. Ik denk dat dit deels komt omdat de economie aantrekt. Meer ouderen vinden gelukkig werk, maar dat zijn er nog steeds veel te weinig. Het komt

ook omdat langzaam maar zeker de beeldvorming kantelt, dat men ziet dat men juist veel te winnen heeft door oudere werknemers in het bedrijf te houden. Dat wordt steeds normaler nu de AOW-leeftijd omhoog gaat, nu we zien dat 50 het nieuwe 40 is, dat heel veel ouderen hun ervaring graag aan een bedrijf of een organisatie ter beschikking willen stellen en dat bedrijven veel waarde kunnen onttelen aan het erbij houden van mensen.

Ik steun de lijn om een actieplan Perspectief voor vijftigplussers te maken nu het vorige actieplan is afgelopen. Ik heb daarover nog wel een aantal vragen. Het Actieplan 50-plus werkt heeft op een aantal punten een valse start gemaakt. Doelen zijn tussentijds bijgesteld en instrumenten bleken niet het beoogde effect te hebben. Kan de Minister uiterlijk voor 1 februari een soort evaluatie van het actieplan naar de Kamer sturen, ook met het oog op de nieuwe instrumenten die in gang worden gezet? We kunnen er dan nog beter lering uit trekken. Het hoeft geen wetenschappelijke studie te zijn, maar een antwoord op de vraag: wat werkte en wat niet? Daar kunnen we wat van leren.

Bij het actieplan houd ik verder het gevoel dat wij dingen repareren die eerst aan de cao-tafel zijn misgegaan. Dat is een heel ongemakkelijk gevoel. Ik licht er twee punten uit, waarbij de Minister in de stijl van John de Wolf minder moet lullen en meer moet poetsen. Het eerste is de looncurve. Als we kijken naar de looncurve, hoe het loon zich ontwikkelt in vergelijking met de leeftijd van mensen, is het voor een werkgever goedkoper om drie 35-jarigen in dienst te nemen dan twee 55-jarigen. Ik geloof niet dat ouderen minder productief zijn en dat ervaring soms een hoger loon rechtvaardigt, maar dit gat is zo groot dat juist de ouderen die langs de kant staan er het meest last van hebben. De Minister heeft dit in een eerder algemeen overleg bevestigd en zou het bekijken. Er ligt een mooie studie van het CPB. Wat doet de Minister hiermee? Wil hij hierover stevig in gesprek gaan met de polder? Concrete suggestie: er is ruimte voor loonstijging. Concentreer die aan de start van de carrière en ga überhaupt meer mensen op hun prestatie in plaats van op hun leeftijd of ervaring belonen. De tijd van praten is op dit punt wel voorbij. We stellen continu geld ter beschikking, ook deze Minister, maar juist in de polder is de vooruitgang beperkt. Het tweede punt zijn de ontzietmaatregelen. Mevrouw Vermeij heeft gezegd dat het is opgelost, maar in de brief lees ik dat de ontzietmaatregelen in maar 15% van de cao's tot het verleden behoren. Ontzietmaatregelen stralen uit dat een oudere minder kan. Dit wil ik pertinent ontkrachten. In 1 op de 3 cao's wordt erover gepraat, ligt het op de cao-tafel. Dat kennen we. Dat zijn meestal processen van lange adem. Moet de Minister niet eens met zijn vuist op tafel slaan? Weer ligt er geld van de overheid, weer weten de sociale partners ons te vinden met aanvullende wensen, maar hierin hebben zij ook een rol. Dan is twee jaar wachten, wat ik nog een beetje proef, niet urgent genoeg. De Minister schrijft dat partijen twee jaar de tijd hebben. Wat doet hij concreet op deze twee punten? Er zijn nog twee punten waarnaar de overheid eens goed moet kijken. De eerste is de omscholing en de WW. Moeten deze maatregelen niet ruimer zijn? Waarom zijn de maatregelen, die nu al in het actieplan zitten, maar voor twee jaar? Zo hobbelen we van tweejarig actieplan naar tweejarig actieplan. Waarom zetten we deze maatregelen niet voor vier jaar in gang? Levert dat niet meer duidelijkheid, stabiliteit en zekerheid op? Gisteren hoorden we dat veel werkgevers de huidige regelingen niet kennen. Er zijn zeer ruime financiële tegemoetkomingen als je een langdurig werkloze oudere in dienst neemt. Dat is goed, dat steunt mijn fractie van harte, maar heel veel werkgevers weten het niet. We hebben dit eerder gezien bij de maatregelen voor premiekorting voor jongeren. Uit een klein onderzoekje van Ondernemend Nederland (ONL) en D66 bleek dat veel werkgevers de regelingen niet kennen. Wat doet de Minister om dit te verbeteren? Als een werkgever regelingen niet kent, kan hij ze ook niet gebruiken.

Op één punt was mijn fractie echt verbaasd over het belastingplan. Continu praten we met de Minister over scholing en het belang van scholing en van een leven lang leren. Wat doen dan twee PvdA-Ministers, Minister Bussemaker van Onderwijs en Minister Asscher? Zij dienen bij de Kamer een voorstel in om de scholingsaftrek af te schaffen en daar iets nieuws voor in de plaats te zetten. Er valt met D66 altijd te praten over meer effectiviteit en andere regelingen, maar in een bijzin wordt de helft van het budget wegbezuinigd. Er gaat meer dan 100 miljoen minder naar scholing. Dit valt mij vies tegen van de Minister die hier altijd zoveel aandacht voor vraagt. Kan dit wetsvoorstel van tafel? Kan de Minister zorgen dat er niet wordt bezuinigd op scholing? We doen vandaag belangrijke dingen om ouderen te helpen, maar juist scholing, een leven lang leren, is cruciaal voor de arbeidsmarktkansen van mensen. Het is onbegrijpelijk dat het kabinet daar als laatste cadeautje voor de verkiezingen de helft van wegbezuinigt.

De heer **Ulenbelt** (SP):

Meent D66 echt dat de lonen van de ouderen, van 50-plussers, omlaag moeten? Doet de heer Van Weyenberg een oproep aan de Minister om in te grijpen in cao-onderhandelingen om dit te bereiken? Waar staat die «D» dan voor?

De heer **Van Weyenberg** (D66):

De heer Ulenbelt zei net dat hij koffie nodig had en dat blijkt, want hij heeft niet goed geluisterd. Ik heb gezegd dat de looncurve niet deugt. Ik wil extra energie steken in hogere lonen voor mensen eerder in hun carrière. Ook de heer Ulenbelt is het toch met mij eens dat we door de manier waarop het nu is vormgegeven juist ouderen op achterstand zetten? Ik heb helemaal niet gezegd dat lonen omlaag moeten. Dat legt hij mij flauw in de mond. Ik heb de Minister opgeroepen de looncurve vlakker te maken. Die curve is nu een probleem en dat heeft de Minister bevestigd. Mijn vraag is wat de Minister hieraan gaat doen, want de polder waar de heer Ulenbelt een groot fan van is, weet ons altijd te vinden met een statement wat wij als politiek moeten doen. Dat is prima, maar dan mogen we ook aan de polder vragen om een bijdrage te leveren.

De heer **Ulenbelt** (SP):

De looncurve vlakker? Dat is Haags jargon voor het verlagen van de lonen van ouderen. Jawel, want hoe wil je die curve anders vlakker krijgen? Je kunt hem ook vlakker krijgen door de lonen van de jongeren omhoog te doen, maar dat bepleit de heer Van Weyenberg niet.

De **voorzitter**:

Meneer Van Weyenberg, ik verzoek u niet te reageren voordat u het woord heeft.

De heer **Ulenbelt** (SP):

De vraag waar ik geen antwoord op heb gekregen is of de Minister moet ingrijpen om te zorgen dat de looncurve anders wordt. Moet hij ingrijpen en cao's niet-verbindend verklaren? Is dat de rol die D66 voor de Minister ziet?

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Het niet algemeen verbindend verklaren van maatregelen waar werknemers last van hebben, is altijd een goed idee. Ik heb de heer Ulenbelt daarvoor nog niet aan mijn zijde gevonden. Meer loon voor jongeren in het begin van hun carrière is precies het pleidooi dat ik heb gehouden. Ik wens de heer Ulenbelt nog een kop koffie toe en hoop dat hij daarna mijn woorden niet blijft verdraaien.

De heer **Van 't Wout** (VVD):

Voorzitter. We hadden gisteren inderdaad een leuke ontmoeting met John de Wolf. Ik zei toen dat we ouderenwerkloosheid niet kunnen oplossen met een ambassadeur of een boegbeeld, maar dat dit vooral met beleid moet gebeuren. In ieder geval kunnen we vandaag constateren dat de aandacht voor het onderwerp wel groter wordt als er zo iemand bij zit. Dan zijn er meer camera's en mensen in de zaal dan nu we het daadwerkelijk over het beleid hebben. Het was een mooie ontmoeting, ook omdat John de Wolf zich behalve als boegbeeld ook een beetje als opvolger van Johan Cruijff ontpopte qua verrijking van de Nederlandse taal. Er zaten echt een paar pareltjes tussen. Vooral zijn uitstraling om er positief naar te blijven kijken is zijn kracht, maar daarmee alleen komen we er niet. Ik moest gisteren denken aan een voorval van een of twee weken geleden. Ik stond in de tuin te werken en een van de mannen die bij mij in de straat woont, kwam met zo'n smile op zijn gezicht bij me langs. Hij heet ook John, dus ik zeg: John, wat kijk je blij. John is 56 en hij had geweldig nieuws. Hij heeft, eigenlijk aan het einde van zijn carrière, zijn ultieme droombaan gevonden. Hij maakte zich al een tijdje zorgen over zijn huidige baan. Je kunt het iedereen om op die leeftijd nog zo'n mooie stap te kunnen maken. Daar moeten we echt op inzetten. We moeten voorkomen dat mensen werkloos raken en zorgen dat ze lang mobiel blijven.

Dit zijn lichtpuntjes, en er zijn er gelukkig meer. Laatst stond er een grote kop in De Telegraaf: Ouderen weer in trek, vooral in de bouw. Het gaat de goede kant op, maar we weten ook dat er een structureel probleem onder ligt. Daar werd net ook aan gerefereerd. Dat lossen we niet alleen op door een beter draaiende economie. Werkloos worden is altijd een drama, maar de kans is wel erg groot dat je er op hogere leeftijd niet meer uitkomt. Daarom steunt de VVD het actieplan. Het is goed dat de effectiviteit van de maatregelen veel meer aandacht krijgt. Daar hebben we in eerdere debatten ook op gewezen. Er zitten veel meer CPB-proof maatregelen in. Er is toegezegd dat de maatregelen worden geëvalueerd op effectiviteit, bereik en efficiëntie. Het is prima als de rapportage daarover conform het voorstel van de heer Van Weyenberg al in februari gereed is.

We hebben best wat regelingen die het financieel aantrekkelijk maken om ouderen in dienst te nemen. Die kwamen gisteren aan bod en de heer Van Weyenberg sprak er net al over. We zien dat die regelingen niet worden uitgeput, vooral omdat ze onbekend zijn. Het gaat soms over forse bedragen die men kan binnenhalen. Er werd net al even aan gerefereerd en ik heb er met mevrouw Vermeij ook over gefilosofeerd: hoe mooi zou het zijn dat je als je solliciteert, en dat gaat tegenwoordig niet alleen meer per brief maar ook digitaal of via LinkedIn en weet ik veel hoe, niet alleen kunt aangeven wat je kwaliteiten zijn, maar ook meteen het liefst zo gepersonaliseerd mogelijk laat zien welke voordelen van kracht zijn. Wil de Minister serieus bezien welke mogelijkheden hiervoor bestaan? Ik denk dat hierin een wereld te winnen is.

Ik heb nog een paar zorgen. Het actieplan begint officieel in 2017. Dat is over tweeënhalve maand. Best veel maatregelen moeten nog worden uitgewerkt in overleg met sociale partners. Mij bekruipt het gevoel dat dit traject krap wordt. Wat loopt er vanaf 1 januari 2017? Ontziemaatregelen lijken heel sympathiek, men kan extra vrije dagen geven aan mensen die wat ouder zijn. Sommige mensen zullen dat heel plezierig vinden, maar je hebt er niets aan als je geen baan hebt en het draagt niet bij aan de gewenste wendbaarheid. De sociale partners roepen continu dat ze afspraken maken over de afbouw, maar die gaat ongelooflijk langzaam. We lazen vanochtend in de krant dat ze hierover in de clinch liggen. De Minister zegt dat hij de vinger aan de pols houdt, maar dat doe je om een hartslag te voelen. Wordt het niet tijd om de hartslag wat op te pompen?

De heer **De Graaf** (PVV):
Hoeveel minuten heb ik ook alweer?

De **voorzitter**:
Vier, maximaal vijf.

De heer **De Graaf** (PVV):
Voorzitter. Ik had nogal wat voorbereid, dus ik ga het niet te los doen want dan ga ik over mijn tijd heen. Ik hou me strak aan mijn tekst, maar dan weet ik nog steeds niet waar ik moet beginnen omdat er zoveel kapot is gemaakt door het kabinet-Rutte/Asscher. Vandaag staat de werkloosheid onder ouderen en oudere jongeren – ik heb weer een andere term verzonnen dan de heer Ulenbelt en de heer Krol – op het programma, maar om die te kunnen bestrijden moeten we wel eerst een aantal zaken constateren. Het grotere verband waarbinnen deze mensen werkloos zijn geraakt en waardoor ze dat ook langdurig blijven, moet duidelijk zijn. Het kabinet-Rutte/Asscher – want dat is het – brak negatief record na negatief record. Het CPB, de ING en de Rekenkamer hebben aangegeven dat het botte snijwerk tijdens de recessie de problemen van Nederland heeft verergerd. Er is 20 miljard euro verdampt door het gevoelloze optreden van deze managers, filiaalhouders van de Europese Unie. De gevolgen kennen we ondertussen. Het CPB schat het werkgelegenheidseffect op – 0,5% per jaar. Dat betekent dat er in vier jaar tijd 140.000 banen en 20 miljard euro zijn verdampt. Dit zijn conservatieve schattingen. De afbraak van de zorg kostte 83.000 banen. Hoeveel van deze ontslagen werknemers zijn boven de 50 en vallen dus in de doelgroep waarover we het vandaag hebben?

De heer **Van 't Wout** (VVD):
De PVV is heel negatief over hoe we het de laatste jaren in Nederland hebben gedaan. Het zou allemaal één grote ellende zijn. Welke land heeft de heer De Graaf als voorbeeld met een goede aanpak van de crisis in de afgelopen jaren?

De heer **De Graaf** (PVV):
Het is wel leuk hoe de VVD varieert. Gisteren of eergisteren werd mijn college Tony van Dijk door de collega van de heer Van 't Wout geïnterrupteerd met de vraag in welk land hij zou willen wonen. Toen was zijn antwoord uiteraard: in Nederland. Ook ik wil het liefst in Nederland wonen. Ook ik wil het liefst met mijn kinderen zo lang mogelijk in Nederland blijven wonen, want Nederland is mijn land en in Nederland woon ik graag. Daarom zit ik ook in Nederland in het parlement, ben ik in Nederland gekozen en lever ik in Nederland kritiek op de Nederlandse Minister en op het Nederlandse beleid. Ik ben niet zo voor het kopiëren van het Australische of Finse model voor het ene probleem en het Oostenrijkse voor een ander. Ik pleit gewoon voor het PVV-model in Nederland.

De heer **Van 't Wout** (VVD):
Het is in ieder geval goed nieuws dat de heer De Graaf hier wil blijven wonen, maar toch. Er zijn verschillende smaken in de aanpak van een economische crisis. Het interessante is dat we de laatste jaren in West-Europa een soort praktijkexperiment hebben kunnen doen. Wat werkt er? Vindt de PVV dat we het net zoals in Frankrijk hadden moeten doen, door niet te bezuinigen? Dat land heeft een heel hoge werkloosheid en loopt compleet achter qua economische groei. Wij zijn een van de koplopers in Europa. We hebben een heel zware tijd gehad, dat ontkent niemand. Als je zegt dat het allemaal niet deugt, moet je ook aangeven welke andere aanpak uit de praktijk je dan voorstaat.

De heer **De Graaf** (PVV):

Het is wel apart dat de VVD al bezig is met de verkiezingscampagne, om te zorgen voor de spin «het gaat fantastisch in Nederland». Ook de PVV bestaat niet uit puttendouwers, om het jargon van John de Wolf in ere te houden en uit te breiden. Het PVV-programma uit 2012 is door het CPB als beste beoordeeld voor de economie in Nederland. Het CPB, de ING en ook de Rekenkamer zeggen achteraf dat dat eigenlijk het beste was geweest. Als Rutte en Samsom bij de onderhandelingen gewoon lekker vier jaar lang lepeltje-lepeltje in bed waren blijven liggen – of de handen nu boven of onder het dekbed waren, maakt me niet zoveel uit – als ze niks gedaan hadden, was het beter geweest voor Nederland. Dat blijkt uit alle rapporten. Dan zegt de heer Van 't Wout van de VVD dat het fantastisch gaat in Nederland en dat we koploper zijn. Nee, we zijn geen koploper. Het IMF heeft gisteren een rapport naar buiten gebracht waaruit blijkt dat we achteraan bungelen en juist geen koploper zijn. De kiezer gaat het praatje van de VVD niet geloven. Het zijn tienduizenden keukentafels waaraan de ellende iedere ochtend en iedere avond wordt besproken, als er tenminste nog eten op tafel staat, dankzij de VVD.

Hoeveel van de ontslagen zorgwerknemers van de 83.000 uit de ouderen – maar ook de jongerenzorg – laat ik de medewerkers van de kinderopvang en dergelijke maar zo noemen – zijn er boven de 50? De 55-pluswerkloosheid is een concreet getal. In het tweede kwartaal van 2012 zien we dat 5,2% van deze groep werkloos was. Dat aantal is nu gestegen naar 7,3%. Dat is 2% extra. Onder oudere jongeren en ouderen is de langdurige werkloosheid het hoogst. Meer dan zes op de tien werklozen van 45-plus zijn twaalf maanden of langer op zoek naar werk. Dat is 62%, evenveel als een jaar eerder. Bij 55-plussers is het maar liefst 70%. En wat is eraan gedaan door de Ministers? Ze hebben de zaak alleen maar verergerd of laten stagneren. Onder de 55- tot 75-jarigen is een groter deel langdurig werkloos dan onder de 45- tot 55-jarigen. Het kabinet verhoogde nota bene de AOW-leeftijd. De effecten hiervan op de arbeidsmarkt lopen nog door tot 2021. Tot die tijd is er dus een hogere werkloosheid die volgens het UWV over een aantal jaren zorgt voor een toename van WW-uitkeringen van ruim 4 tot 5%. De conclusie is dat Samsom en Rutte beter lepeltje-lepeltje hadden kunnen blijven liggen bij de onderhandelingen.

Het actieplan kent alleen vage doelstellingen. Natuurlijk is het goed dat er een actieplan komt, maar ik ben bang dat het alleen een rookgordijn wordt waarmee partijen de verkiezingsstrijd ingaan. Er is geen enkele concrete, afrekenbare en meetbare doelstelling. Graag verneem ik die van de Minister. Ik sluit me aan bij de oproep van andere collega's om niet eind van dit jaar pas te starten, maar nu aan de slag te gaan en eerder te rapporteren.

Ik heb nog een korte opmerking over de aanstelling van ons boegbeeld ouderenwerkloosheid in de persoon van John de Wolf. Die juichen we toe. De ouderenwerkloosheid is ook in economisch betere tijden hoger dan gemiddeld. Daar zit een structureel probleem. De presentatie van John de Wolf heb ik als zeer inspirerend ervaren en ik hoop dat hij in de marge van het rampzalige kabinetsbeleid veel kan doen om de vooroordelen die bestaan over oudere werknemers weg te nemen, want daar gaat het om. Wij hopen dat John de Wolf voor een nieuwe golf van zelfvertrouwen kan zorgen door mensen te motiveren om zich mentaal en lichamelijk topfit op de arbeidsmarkt te begeven. Als dat lukt, is dat echt een succes. Dat is dan wel het enige succes van dit kabinet, maar daar kan John de Wolf niks aan doen. Dat ligt aan de Minister. Het laatste punt dat ik wil maken is dat tot de verkiezingen en ook in de periode daarna de oudere werknemers en oudere werklozen overgeleverd zijn aan de genade, niet van de Heer maar aan die van de economie of de economische groei die misschien komt. We zitten met het feit dat heel veel mensen hun baan zijn kwijtgeraakt en daarna een baan hebben teruggekregen die minder waard is. Daarmee

kunnen ze zichzelf niet bedruipen, omdat het een baan is van tussen de 1 en 16 uur per week terwijl ze voordien misschien wel 32 of 40 uur per week werkten. Het is nog steeds ellende aan al die keukentafels. Wat kan het kabinet zeggen over de arbeidsmarktpositie van de 50-plussers die er wel in zijn geslaagd om na de massaontslagen een nieuwe baan te vinden? Hoeveel loon en andere arbeidsvoorwaarden hebben zij ingeleverd? Ik heb al een vraag gesteld over de uren. Eigenlijk zijn veel van die mensen praktisch nog werkloos volgens de oude definitie. Volgens de nieuwe niet, maar volgens de oude wel. Ik wil graag een helder antwoord, met aantallen.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Voorzitter. Ik wilde eigenlijk heel anders beginnen, maar dat is een beetje gek aan het einde van deze ronde. Ik wil een compliment geven aan de Minister, deze commissie en het boegbeeld, omdat we hier geen banen maken of problemen kunnen oplossen, maar toch een kleine bijdrage kunnen leveren aan de cultuuromslag en het slechten van taboes en vooroordelen. Met alle onderlinge verschillen hebben we hierin in zekere zin gezamenlijk opgetrokken, ook als commissie van Sociale Zaken. Dat doet mij in ieder geval erg goed. De bijeenkomst van gisteren was behalve inspirerend ook inhoudelijk interessant, omdat boegbeeld of ambassadeur De Wolf een aantal kwesties neerlegde die hier beslecht moeten worden en waarover ik vragen heb. Ik ga snel van start.

De vraag die ik gisteren niet kon stellen aan de Minister is dat we de indruk krijgen dat de heer De Wolf ongelooflijk veel aanvragen krijgt die hij niet allemaal kan honoreren. De heer Heerma vroeg daar een beetje naar. Klopt dit en is daarmee de reikwijdte die we hem hebben gegeven te beperkt? Ik vraag het maar gewoon op de man af, maar mij bereiken die berichten ook.

Ik heb dezelfde vraag als de heer Ulenbelt over de mensen die werkloos zijn maar geen uitkering hebben. Gisteravond had ik een uitgebreid gesprek met een vrij grote groep in Delft. Een van de aanwezigen vroeg er zeer indringend naar. Ze kon nergens terecht. Ik zei dat ze bij het UWV terecht kon. Zij had dat geprobeerd en het was niet gelukt. Ik heb tussen gisteravond 24.00 uur en vanochtend nog niet kunnen uitzoeken of dit werkelijk zo is, maar het betreft een grote groep die graag wil weten waar ze hulp kan krijgen of vragen. Vroeger heette die categorie de nuggers (niet-uitkeringsgerechtigden). Het lijkt me nuttig om er een andere term voor te verzinnen. Het is een grote groep werklozen die werk zoeken maar geen WW- of bijstandsuitkering ontvangen.

De heer Van 't Wout heeft al gesproken over de verschillende regelingen, de wijze waarop mensen die bij hun sollicitatie kenbaar kunnen maken en de wijze waarop werkgevers er vrij snel achter kunnen komen wat mogelijk is. Ik denk met name aan kleine werkgevers die geen eigen personeelsafdeling hebben en ook niet heel veel tijd hebben om dit uit te zoeken. Er zijn toch tools te verzinnen waarmee het voor jezelf gemakkelijker en leuker is om te solliciteren en waarbij het voor de werkgever handiger is om de informatie bij elkaar te zoeken? LinkedIn en een app werden al genoemd.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Ik heb een aantal overleggen geleden een casus aan de Minister voorgelegd van een meneer die op zoek was naar een brief waarin stond waar de werkgever recht op had als hij zou worden aangenomen. Hij bedoelde geen verwijzing naar een algemene website, maar een persoonlijk overzicht met regeling A, B of C. De Minister heeft toegezegd dat hij zo'n brief zou maken. Er wordt nu studie naar gedaan. Is mevrouw Vermeij het met mij eens dat die zo langzamerhand tot een uitkomst moet leiden? Ik ga ervan uit dat de Minister er iets over zal zeggen in zijn

beantwoording. Het is al maanden geleden. Het moet zo langzamerhand wel geregeld zijn.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Ja, er was volgens mij ook een casus in relatie tot arbeidsongeschiktheid, maar dat weet ik niet helemaal zeker. Ik ben het met de heer Van Weyenberg eens. Een brief is een brief. Ik denk zelfs dat er nog wel handigere methodes te vinden zijn, omdat veel digitaal gaat. Nu weten we ook dat uitvoeringsinstanties en ICT niet per definitie een gelukkige combinatie zijn, maar ik ben het geheel met hem eens. Ik merk dat ik de regelingen ook elke keer op een rij moet zetten. Dat moeten andere mensen en kleine werkgevers ook. We merkten gisteren in het gesprek met John de Wolf dat hij dit probleem ook tegenkomt in de praktijk.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Ik vind een app leuk om het inzichtelijk te maken, zeker ook voor mensen zelf. Ik ben echter vooral op zoek naar iets wat mensen kunnen meesturen met hun CV, digitaal als het kan. Dat is immers het moment waarop de werkgever voor de keuze staat om iemand uit te nodigen. Ik ben blij met de steun van mevrouw Vermeij en ik hoop dat de Minister ons zo kan vertellen dat de uitwerking van deze toezegging heel ver gevorderd is.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Ik heb nog twee punten. Het eerste is de sollicitatieplicht. Het is goed als mensen solliciteren en ook als er soms druk achter zit. Tegelijkertijd zijn er twee ongerijmdheden in de sollicitatieplicht waarvoor ik aandacht wil vragen. Er is een groep die heel veel solliciteert, maar geen enkel antwoord krijgt en niet op gesprek wordt uitgenodigd. Deze groep raakt dermate gedemotiveerd dat het bijna een averechtse methode is. Is hiervoor een mogelijkheid te verzinnen, ook in relatie tot de persoonlijke dienstverlening? Ik weet dat het ingewikkeld is en maatwerk vraagt, maar het is ongewenst als mensen honderden keren solliciteren maar geen enkele keer op gesprek mogen komen noch een antwoord of feedback krijgen op hun brieven. Daar moeten we iets mee. Hoe halen we deze mensen uit het systeem omhoog om gesprekken met ze te kunnen voeren?

Het tweede punt is een onrechtvaardigheid en betreft de laatste jaren voor je pensioengerechtigde leeftijd of je AOW. Als je nu op je 64ste werkloos wordt, ben je ontheven van de sollicitatieplicht. Ben je al werkloos en word je 64, dan moet je blijven solliciteren. Hierover krijg ik best veel reacties en brieven. Er zit iets onrechtvaardigs in. Vanochtend kreeg ik een mail van een mevrouw die vrijwilligerswerk doet voor Humanitas en haar uitkering heeft stopgezet omdat ze van de sollicitatieplicht ontheven wilde worden. Dat kon zij doen; dat is niet voor iedereen weggelegd. Ze legde het probleem haarfijn aan me uit en zij is niet de enige. Ik vraag hiervoor aandacht.

Tot slot weten wij ook dat het niet voor iedereen heel gemakkelijk is om de AOW-leeftijd te behalen. Als je werkbezoeken aflegt in een omgeving waar ploegendiensten of nachtdiensten worden gedraaid, hoor je dat het niet iedereen is gegeven om die eindstreep gemakkelijk te behalen. We hebben hier eerder gesproken over meester-gezelachtige constructies waarbij een combinatie wordt gemaakt tussen minder uren draaien en jongeren opleiden met de expertise en de ervaring van ouderen. Nu ligt er een plan. Ik weet dat er geen geld is, maar ik ben toch benieuwd of de Minister hiernaar wil kijken. Ik noem het zogenaamde Generatiepact dat is voorgesteld door de vakbeweging.

De heer **Ulenbelt** (SP):

Het werd groots aangekondigd in de krant: gezamenlijk initiatief van VVD en PvdA voor app. Ik zoeken naar die app; nergens te vinden. Ik begrijp

dat de app nog moet worden bedacht. Als je op internet kijkt, sterft het van de bedrijfjes met subsidiecalculators met lijsten van de voordelen. Ik kan me nog iets voorstellen bij het feit dat de PvdA een subsidiecalculator wil laten ontwikkelen door de overheid, maar dat de VVD daar ook aan meedoet en de markt zijn werk niet laat doen is een nieuwigheidje. Het trieste is natuurlijk dat je als werkloze, of je jong bent of oud, met een zakje geld aan moet komen om bij een baas aan de slag te kunnen. Dat is toch negentiende-eeuws? Dat is niet van deze tijd.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Ik nodig de heer Ulenbelt uit om met mij mee te gaan op werkbezoek om de 61-jarige te ontmoeten die weer aan de slag is gegaan dankzij de mobiliteitsbonus en zo ook de vreugde mee te maken van mensen die weer lekker aan het werk zijn. De omkering van zijn vraag is eigenlijk de volgende: schaffen wij alle subsidieregelingen af en laten we de mensen het zelf doen? Dat lijkt mij voor de SP een wonderlijke omkering voor deze ochtend.

De heer **Ulenbelt** (SP):

Iemand heeft alleen maar iets aan die bonus als de baas een baan heeft. Als er geen werk is, helpt de bonus ook niet. We hadden de 600 miljoen voor de banenplannen, die geen banenplannen mogen heten, beter kunnen investeren in de bouw, in isolatie en weet ik veel wat allemaal. Dan hadden we banen gehad. Mevrouw Vermeij begon haar betoog met «de overheid schept geen banen». Ze zit zelf in een overheidsbaan. Scholen en onderwijs, woningcorporaties, ziekenhuizen, de zorg waar de PvdA 80.000 banen heeft uitgehaald, rechtbanken, politie, allemaal banen; banen waar we niet zonder kunnen. Bovendien hebben we banen als we de bouw aanjagen en dan hebben we de bonussen niet nodig.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Ik wil graag met de heer Ulenbelt een debat aangaan over het creëren van werk. De grote banenmotor is de groei van de economie. Dat weten we allemaal en op dat punt sluit ik me aan bij eerdere sprekers. We zien dat de werkloosheid nog hoog is. Dat is me een doorn in het oog, maar de werkloosheid is in de afgelopen jaren met 100.000 gedaald. We zien ook dat de werkloosheid onder 45-plussers op dit moment zelfs nog harder daalt. Die lichtpuntjes moet de heer Ulenbelt ook zien. Gaat het snel genoeg? Gaat het hard genoeg? Moet er meer gebouwd worden? De heer Ulenbelt mag me 7 dagen per week 24 uur per dag wakker maken om goede plannen te ontwikkelen om dit te realiseren.

De **voorzitter**:

Meneer Ulenbelt, interrupties zijn in tweeën. Dat is altijd zo in de commissie.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Ik zit nog een beetje te broeden op de libertaire interruptie van de heer Ulenbelt, die eerst de VVD een gebrek aan geloof in de markt verwijt om daarna subsidieregelingen voor oudere werklozen ter discussie te stellen. Hij weet elke dag weer te verrassen. Als dit socialisme is, ga ik de beschrijving daarvan nog eens opnieuw bestuderen. Mijn vraag aan mevrouw Vermeij gaat over scholing. De afgelopen jaren heeft D66 met veel partijen, het CDA, de VVD en zeker ook mevrouw Vermeij, gepleit om meer te doen aan scholing. Nu ligt er een voorstel van het kabinet, niet alleen om een regeling aan te passen of te verbeteren – daar wil ik altijd naar kijken – maar om meer dan de helft van het budget aan ondersteuning van scholingsuitgaven weg te bezuinigen. Deelt mevrouw Vermeij mijn grote zorg over dit wetsvoorstel?

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Ik deel twee dingen met de heer Van Weyenberg. In dit land doen we veel te weinig aan scholing gedurende het werkzame leven. Ik wil het wetsvoorstel samen met hem kritisch bekijken. Ik vraag hem omgekeerd om ook maatregelen te bezien die de mogelijkheid verbeteren om scholing aan te vragen en te doen. Ook op dat punt weten we dat wat we in dit land tot stand brengen nog ruim onvoldoende is.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Dit antwoord stemt mij hoopvol. Mevrouw Vermeij heeft helemaal gelijk dat we nog veel meer moeten bereiken, los van de inspanning van de overheid. Ik heb de rol van de sociale partners benadrukt. Als die meer doen, ook fiscaal, is dat een onderwerp waar we wel uitkomen als wij ooit samen aan een formatietafel zitten. Er ligt nu een concreet voorstel waarin 100 miljoen wordt wegbezuinigd. Dat is iets anders dan zeggen dat het beter moet. Die 100 miljoen is verdwenen als we voor het wetsvoorstel stemmen. Ik maak uit het antwoord van mevrouw Vermeij op dat de PvdA-fractie er nog niet van overtuigd is dat dit een goed idee is. D66 vindt het geen goed idee om 100 miljoen te bezuinigen op scholing. Op basis van het antwoord van mevrouw Vermeij hoop ik dat zij dezelfde conclusie zal trekken.

De **voorzitter**:

Daarmee zijn we aan het einde van de eerste termijn van de Kamer. De Minister heeft tien minuten voorbereidingstijd gevraagd.

De vergadering wordt van 10.48 uur tot 10.59 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering. Ik geef graag de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het woord voor zijn beantwoording in eerste termijn.

Minister **Asscher**:

Voorzitter. Het is goed dat we vandaag spreken over de werkloosheid onder 50-plussers. We hebben kortgeleden, op Prinsjesdag, kunnen lezen en horen dat het beter gaat met de Nederlandse arbeidsmarkt. Sinds het begin van 2014 kwamen er in Nederland meer dan 225.000 banen bij, waardoor het aantal banen in het tweede kwartaal van dit jaar met bijna 10 miljoen een recordniveau heeft behaald. Door de groei in de werkgelegenheid is de werkloosheid stap voor stap teruggedrongen naar 5,8% in augustus 2016; het laagste niveau in vier jaar tijd. Bovendien, en dat is voor dit algemeen overleg van belang, neemt de werkloosheid onder 50-plussers af. In augustus is de werkloosheid onder die groep gedaald tot 5,3%. Het punt is, en dat is door verschillende sprekers aangestipt, dat niet iedereen dat merkt. Daar ben ik mij zeer goed bewust van. Zeker als je een van de 145.000 langdurig werkloze ouderen bent, kan ik mij voorstellen dat de boodschap van economisch herstel niet aansluit bij wat hij of zij dagelijks meemaakt. De werkelijkheid van honderden brieven sturen en vaak niets terughoren. De werkelijkheid van jong van geest te zijn, maar constant in het vakje «te oud» terechtkomen. De werkelijkheid van heel graag willen laten zien wat je allemaal kunt en hebt bij te dragen, maar daar de kans niet voor krijgen. Toch betekent het aantrekken van de economie betere kansen, ook voor die groep. Het stijgende aantal vacatures biedt kansen voor alle werkzoekenden. Het aantal nieuwe vacatures lag in de eerste helft van dit jaar op het hoogste niveau sinds 2008.

Toch blijft het voor veel 50-plussers moeilijk om weer aan werk te komen, zeker als iemand een of twee jaar werkloos is geweest. Het is een structureel probleem dat diverse oorzaken heeft, waaronder de verkeerde beeldvorming van werkgevers over 50-plussers. We hebben het afgelopen

jaar al veel gedaan om dat probleem aan te pakken. We hebben maatregelen getroffen om de algehele werking van de arbeidsmarkt te verbeteren. Zo is het door de invoering van inkomstenverrekening in de WW altijd lonend om werk te hervatten, ook tegen een lager loon. Sinds 1 juli is de koppeling tussen leeftijd en de hoogte van de vergoeding bij ontslag losgelaten. Tevens hebben we de afgelopen drie jaar het Actieplan 50PlusWerkt gebruikt om werkzoekende 50-plussers te ondersteunen bij het vinden van werk, onder andere door netwerktraining, plaatsingsfees en scholingsvouchers.

Er is echter nog veel werk te doen. Daarom heb ik de Kamer in juni een nieuw actieplan aangeboden: Perspectief voor vijftigplussers. Daarmee willen we 50-plussers ondersteunen om de kansen die zich voordoen te benutten en hen weer uitzicht geven op werk. Ik heb mede op verzoek van de Kamer, destijds Anne Mulder, een extra slag gedaan om het Centraal Planbureau erbij te betrekken om ervoor te zorgen dat we zo veel mogelijk weten over de effectiviteit van de getroffen maatregelen. De kern van het actieplan is om 50-plussers te ondersteunen bij het vinden van een nieuwe baan, werknemers wendbaarder te maken op de arbeidsmarkt en werkgevers minder terughoudend te laten zijn bij het aannemen van 50-plussers. Het is een gemeenschappelijke aanpak met sociale partners om het gehele arbeidsmarktperspectief van 50-plussers te verbeteren. We nemen elementen mee uit het Actieplan 50PlusWerkt waarvan we weten dat die goed hebben gewerkt. Dat weten we onder andere uit de eerste resultaten van de onderzoeken van de VU en de UvA, waarover ik de Kamer binnenkort nader zal berichten. Tegen de heer Van Weyenberg zeg ik dat dat op tijd zal lukken voor een zekere datum in 2017.

In het nieuwe plan zitten ook nieuwe maatregelen: het tweedeloopbaanadvies, intensieve ondersteuning voor werkzoekenden die het meeste risico lopen op langdurige werkloosheid, het verlagen van de no-riskpolis naar 56 jaar, experimenten naar meer werk met betrekking tot latente vacatures, het wegnemen van belemmeringen bij de aansluiting tussen vraag en aanbod en tot slot een campagne om de beeldvorming over 50-plussers te verbeteren. We zullen ervoor zorgen dat het plan goed kan worden gemonitord en geëvalueerd, zodat we ook in de toekomst weten wat het beste werkt om oudere werklozen te ondersteunen. Dat is van belang, omdat het niet een uniek Nederlands probleem is. Het probleem doet zich voor op arbeidsmarkten in heel West-Europa. Des te belangrijker is het om goed bij te houden wat daaraan kan worden gedaan, zodat anderen, onze opvolgers, daarvan kunnen leren en ook vice versa, zodat bij de uitwisseling de goede dingen worden gedaan.

50PLUS vraagt of er een apart plan van aanpak is voor de beeldvorming. Er is geen apart plan van aanpak. Beeldvorming is een van de pijlers van het actieplan. De campagne richt zich op werkgevers, werknemers en werkzoekenden, met als doel een cultuur- en normverandering waarbij vooroordelen over 50-plussers onder werkgevers moeten worden weggenomen. Daarnaast worden werkgevers, werknemers en werkzoekenden uitgedaagd om te blijven investeren in inzetbaarheid, juist als men de 50 gepasseerd is. Met de campagne moet meer bekendheid worden gegeven aan de ondersteunende maatregelen die zijn getroffen. De eerste reacties die ik heb gekregen, zijn positief. Dat is ook terug te zien in de waardering voor de rol van John de Wolf. Ik vind het heel leuk om te horen dat het gesprek met de Kamer goed en interessant was. Ik heb er gisteren via de mediaverslaglegging iets van meegekregen. Ik weet dat hij het gesprek als een steun heeft ervaren voor het werk.

Wanneer komen de adviezen van de SER en wat gaan we daarmee doen? Ik had de SER gevraagd voor de zomer met een advies te komen over langdurige werkloosheid en loondoorbetaling bij ziekte. Iedereen voelt dat er dingen beter moeten op de arbeidsmarkt, dat de belangen heftig zijn en dat het niet zo eenvoudig is om de knoop te ontwarren. De SER heeft meer tijd nodig. Het is mij op dit moment niet duidelijk wanneer de SER

exact met advies komt. Het zou zomaar kunnen dat het advies een rol speelt in de verkiezingen en daarna in de informatie.

De heer **Van 't Wout** (VVD):

De Minister komt er ongetwijfeld nog op, maar ik stelde daarstraks een wat bredere vraag. Lukt het in tweeënhalve maand om een en ander lopend te krijgen? Ik heb niet de precieze zin uit de brief, maar ik meen dat de Minister met name over de no-riskpolis, wat ik een aantrekkelijk instrument vind, zei dat hij die wil implementeren in de discussie over loondoorbetaling bij ziekte. Dat is op zich begrijpelijk. Ik sluit echter niet uit, en dat hoor ik de Minister ook enigszins zeggen, dat dat nog wel even kan duren. Het zou buitengewoon zonde zijn als we sec dit instrument niet invoeren omdat ze er in de polder niet uitkomen.

Minister **Asscher**:

De vraag is zeer terecht. Ik heb de vragen op spreker geordend. Het is altijd een dilemma of ik de vragen op onderwerp orden of op spreker; in dit geval op spreker dus. De plannen moeten eind van het jaar zijn uitgewerkt. Ik zal de Kamer eind van het jaar een brief sturen met de uitwerking van de verschillende punten. Daar wachten we echter niet op, want ik vrees dat het nog jaren duurt voordat de wetgeving op dat punt is aangepast. We weten nu nog niet welke aanpassingen worden gedaan, dus we voeren de voornemens uit het actieplan uit. Als we veel verder willen gaan met de no-riskpolis, bijvoorbeeld door de leeftijd verder te verlagen zoals de heer Krol suggereerde, moeten we echter meer weten over de effecten van wat we momenteel doen. Het ligt daarom momenteel niet in de rede om veel verder te gaan met de no-riskpolis. Ik wil uitwerken en uitvoeren wat in het actieplan staat en dat niet afhankelijk maken van andere dingen. Als we veel verder willen gaan met de no-riskpolis, moet het worden samengepakt met loondoorbetaling bij ziekte.

Krijgen alle cliënten met een zwakke arbeidsmarktpositie persoonlijke begeleiding? Ja, alle cliënten die het signaal krijgen dat er een verhoogd risico op langdurige werkloosheid is, krijgen persoonlijke begeleiding. Daar is geld voor uitgetrokken; naar schatting zo'n 20 miljoen euro. Het is een heel belangrijk signaal naar de mensen waar het over gaat. Er is aandacht voor hen en we proberen ze te helpen.

50PLUS vraagt wat de extra inspanning op scholing inhoudt. De scholingsaftrek, waar de heer Van Weyenberg ook naar vroeg, wordt vervangen door gerichte regelingen in de vorm van scholingsvouchers die bedoeld zijn voor mensen die minder geneigd zijn uit zichzelf scholing te volgen. 50-plussers kunnen momenteel al van een aantal instrumenten gebruikmaken. Ten eerste kunnen ze gebruikmaken van de brug-WW en van scholingsvouchers die zijn opengesteld voor de doorstart naar nieuw werk. Ten tweede zijn er binnen de sectorplannen een flink aantal scholingsmogelijkheden waar juist deze groep aanspraak op maakt en gebruik van maakt. Tot slot vindt een heel groot deel van de scholing plaats bij de door werkgevers en werknemers gefinancierde O&O-fondsen.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

De Minister heeft helemaal gelijk dat er meer manieren zijn om scholing te ondersteunen dan enkel de scholingsaftrek. Het is prima om te bekijken of een ander instrument zoals vouchers beter zou werken. Wat ik echter niet begrijp, is dat er ondanks alle woorden die er in de Kamer al jaren over het belang van scholing worden gezegd, 100 miljoen van het budget wordt afgehaald. Ik kan dat niet rijmen met de inspanningen van zowel het kabinet als van de voltallige Kamer. De arbeidsmarkt verandert. Als er één element is dat in elk van onze oplossingen terugkomt, hoe verschil-

lend we ook zijn qua politieke kleur, is dat meer investeren in scholing. Dan lijkt bovenstaande toch een beetje spookrijden in de arbeidsmarktdiscussie.

Minister Asscher:

Het gezamenlijke doel van D66 en het kabinet is ervoor zorgen dat er meer mensen worden geschoold en dat dat gerichter gebeurt. De scholingsvouchers worden aangeboden voor kansrijke beroepen. Het huidige instrument van de scholingsaftrek wordt veel gebruikt door mensen die het anders toch al zouden hebben gebruikt en relatief weinig door mensen die het juist het hardste nodig hebben. Het is de kunst, nog even los van de budgettaire kant van de zaak, want daar heeft de heer Van Weyenberg gelijk in ... In de onderwijsbegroting is de keuze gemaakt om het geld te verplaatsen naar andere posten. Die discussie komt ongetwijfeld terug bij de behandeling van de onderwijsbegroting. Wat in lijn is met wat D66 wil, is dat er moet worden ingezoomd op de mensen die geen scholing ontvangen en niet profiteren van het bestaande instrument scholingsaftrek. We moeten ervoor zorgen dat men zich schoolt in de richting van een kansrijker beroep. Zo wil ik de regeling vormgeven en dat sluit aan bij wat we de afgelopen tijd over effectieve instrumenten op de arbeidsmarkt hebben geleerd.

De heer Van Weyenberg (D66):

Dat er naar andere vormen wordt gekeken, is prima. Ik ben een groot fan van het idee van de vouchers. Het is nog een ingewikkelde uitdaging genoeg om ervoor te zorgen dat ze op de goede plek komen. Minister Bussemaker zegt dat ze nog tijd nodig heeft om de regeling überhaupt vorm te geven. Ik constateer echter wel dat er 100 miljoen euro wordt bezuinigd. Hoe open ik ook sta voor een debat over de vorm, ik vind de bezuiniging een signaal in een richting die mijn fractie niet steunt – dat zal de Minister niet verbazen – en ik verwacht dat dat voor een heel groot deel van de Kamer geldt.

Minister Asscher:

Dat wachten we dan af. Ik concentreer mij nu op wat we in het kader van het actieplan kunnen doen om meer 50-plussers aan het werk te helpen. De heer Krol vroeg wat er gebeurt nadat John de Wolf met zijn klus klaar is. Het is natuurlijk een eerste stap en het effect ervan is altijd iets tijdelijks. Je vraagt iemand de velden langs te gaan, maar we gaan hem niet tot zijn pensioen de velden langs sturen met deze opdracht, ook al zou hij daar zeer geschikt voor zijn. Het is echter een belangrijke eerste stap, want de discussie wordt daardoor op een andere manier gevoerd. Het plan moet worden ondersteund met een campagne die hetzelfde uitstraalt, gericht op de verschillende groepen die ik zojuist noemde. Vooroordelen verdwijnen moeilijk. Ik ben ervan overtuigd dat we nu een enorme klap kunnen maken, maar we moeten er daarna ook aandacht voor blijven houden, want Nederland loopt een beetje achter in de denkwijze omtrent het in dienst nemen van werknemers van boven de 50 jaar. We proberen momenteel via de campagne maximaal verandering te brengen in het denken, maar er moet daarna een vervolg komen. Ik gaf zojuist in het interruptiedebatje met de heer Van 't Wout aan dat ik het niet verstandig vind om de leeftijd voor de no-riskpolis in één moeite door nog verder te verlagen terwijl die al wordt verlaagd. Het plan biedt een belangrijke kans om te bekijken wat het instrument bijdraagt. Er is vanuit de Kamer een verzoek geweest, als ik mij goed herinner met name van 50PLUS en D66, om te kijken naar het verlagen van de no-riskpolis. Ik heb dat in het plan gezet. Laten we dat een kans geven. We weten allemaal dat waar de leeftijdsgrens ook wordt getrokken, er altijd mensen van het jaar daaronder niet kunnen meedoen. Dat is inherent aan het maken van beleid. Door het instrument goed te monitoren, kunnen we

bekijken wat het bijdraagt. Een en ander hangt samen met de discussie over loondoorbetaling bij ziekte. Als we erin slagen om het risico dat werkgevers ervaren bij het in dienst nemen van werknemers te reduceren, wordt zo'n instrument vanzelf veel minder interessant. Ik heb nog steeds bezwaar tegen het instrument dat de hogere leeftijd benadrukt alsof het een risico is. Ik heb me daaroverheen gezet en gezegd dat ik het wel wil doen, maar uiteindelijk is een structurele oplossing meer te vinden in het feit dat werkgevers minder het risico voelen om mensen in dienst te hebben. Er wordt politiek uiteraard verschillend gedacht over de manier waarop dat moet vormkrijgen. Moet je dat collectief doen? Moet je het aan de werknemer overlaten? Daar zijn we nog niet uit. Ik geef het plan een kans, maar ik ben momenteel niet van plan om de leeftijd verder te verlagen. 50PLUS en D66 vragen waarom het actieplan geen langere looptijd heeft en of het niet te kort is. Ik snap die gedachte heel goed, want het probleem zal niet weg zijn. Het is in het kader van het actieplan een te verdedigen keuze om onze beperkte tijd en extra energie in te zetten op een aantal nieuwe maatregelen. Het is echter niet het einde van het te maken beleid om de arbeidsparticipatie van 50-plussers te vergroten. Juist door goed te monitoren, kun je na verloop van tijd zeggen wat wel en wat niet werkt. Ik heb het zelf nooit als een probleem ervaren dat we onderweg dingen bijsturen. De heer Van Weyenberg refereerde aan de moeilijke start van het vorige actieplan. We moeten daar volwassen mee omgaan. Het is onze taak om dingen te proberen. We laten mensen niet aan de kant staan. We gaan door met wat werkt en we stoppen met wat niet werkt. Zo moeten we het ook met het actieplan doen. We hebben geprobeerd om van tevoren zo goed mogelijk te bedenken en te berekenen wat werkt. Vervolgens is het verstandig om na twee jaar te bekijken of we met het actieplan doorgaan, het bijsturen of ergens meer aandacht aan moeten geven.

De sollicitatieplicht kwam een aantal keren aan de orde. Dat begrijp ik heel goed, want ik hoor de ervaringen daarmee vaak terug van 50-plussers die ik spreek. Het is goed om ons te realiseren dat er al veel meer kan dan zowel werkzoekenden als ook sommige UWV'ers zich soms realiseren. De wet biedt mogelijkheden voor maatwerk rond de sollicitatieplicht. Er hoeft niet per se altijd een stapel brieven te worden geschreven. Naarmate de stapel hoger wordt, worden de brieven vaak minder goed. Ik snap heel goed dat men de sollicitatieplicht soms een frustrerende ervaring vindt. We gaan een aantal pilots uitvoeren om te kijken naar een zinvolle, alternatieve invulling van de sollicitatieplicht voor deze groep. Het uitgangspunt is dat zo veel mogelijk mensen tot de AOW-gerechtigde leeftijd blijven werken. Het gaat dus om maatwerk. Het moet mensen motiveren in plaats van demotiveren, maar het moet wel activerend blijven. De uitkomst van de pilots is bepalend voor het antwoord op de bredere vraag hoe we omgaan met de sollicitatieplicht voor oudere werkzoekenden. Een van de elementen die daarbij logischerwijs steeds aan de orde komen, is of vanaf een bepaalde leeftijd vrijstelling in de rede ligt. Momenteel zijn werklozen die een jaar voor de AOW-leeftijd of minder de WW instromen, vrijgesteld van de sollicitatieplicht. Als de uitkomsten van de pilots beschikbaar zijn – waarschijnlijk aan het einde van de looptijd van het actieplan – kunnen we bekijken of de vrijstelling moet worden aangepast, bijvoorbeeld door de vrijstelling te verbreden of te verruimen. Het is verstandig om eerst te bekijken wat we met maatwerk en de motiverende aanpak kunnen bereiken, omdat dat voor mensen positiever is dan enkel te horen dat ze zijn vrijgesteld en dat ze niet meer hoeven te solliciteren.

De heer **Van 't Wout** (VVD):

Het lijkt me inderdaad verstandig om niet te snel te zeggen dat iemand wordt afgeschreven en dat diegene niet meer hoeft te solliciteren. Gisteren kwam in het gesprek met John de Wolf een sprekend voorbeeld

naar voren. Als iemand weinig reacties of veel afwijzingen krijgt, ligt dat niet per se aan de sollicitatieplicht. Misschien is er iets anders aan de hand en moet daarnaar worden gekeken. John de Wolf had een heel mooi voorbeeld. Er was een meneer die heel vaak had gesolliciteerd maar hij werd maar niet uitgenodigd. John de Wolf had zijn twittertimeline bekeken en zag dat de man daar met iedereen ruzie zat te maken. Wat doet een werkgever tegenwoordig als iemand solliciteert? Die googelt. Neem dus niet te snel de gemakkelijkste stap dat iemand niet meer hoeft te solliciteren, maar bekijk hoe het komt dat zo iemand geen reactie krijgt.

Minister Asscher:

Dat is een goed voorbeeld. Het is tevens belangrijk om werkgevers op hun verantwoordelijkheid te blijven wijzen dat ze mensen niet moeten afwijzen met een druk op de knop, maar dat ze mensen kunnen meegeven waarom ze worden afgewezen. In het voorbeeld van de heer Van 't Wout worden kansen gemist om iemand te helpen. Werkgevers kunnen daar een rol in spelen door de moeite te nemen om een en ander te motiveren en uit te leggen waarom iemand niet wordt geselecteerd. Ook de grotere mogelijkheden voor ondersteuning bij het UWV zijn heel belangrijk. Er kan een gesprek met iemand worden gevoerd en samen worden geanalyseerd waarom het niet lukt en waaraan het ligt. Is er meer scholing nodig? Ligt het aan de presentatie? Kijken we in de verkeerde sector? Of ontstaat er bij een eerste Googlesearch een afschrikwekkend beeld van de sollicitant? De algemene boodschap is dat er meer ruimte is dan men denkt en we geven meer ruimte dan er was, met name voor het UWV, om maatwerk te vinden voor het invullen van de sollicitatieplicht. Er is meer geld om dat met persoonlijke ondersteuning vorm te geven. Ik hoop dat we de komende twee jaar met de experimenten kunnen komen tot iets wat beter is en beter voor de mensen uitpakt, zonder dat ze worden afgeschreven.

De voorzitter:

De heer Ulenbelt of mevrouw Vermeij; wie was eerst? Dames gaan voor, zeg ik tegen de heer Ulenbelt.

Mevrouw Vermeij (PvdA):

Ik heb twee vragen op dit punt. Mijn eerste vraag is: kan het zijn dat het UWV geen contact met iemand opneemt als diegene honderden sollicitatiebrieven heeft geschreven? Volgens mij moet dat te zien zijn, bijvoorbeeld in de digitale werkmappen. Zit er een link tussen de hoeveelheid brieven die iemand schrijft en waarvan er nul resultaat is en het maatwerk dat door het UWV wordt geleverd? Mijn tweede vraag betreft de onrechtvaardigheid in het laatste jaar. Is iemand al werkloos, dan loopt de sollicitatieplicht helemaal door tot aan zijn of haar pensioenleeftijd. Wordt iemand in het laatste jaar werkloos, dan hoeft hij of zij niet te solliciteren. Is de Minister bereid om daarnaar te kijken?

Minister Asscher:

Ja. Dat laatste is een goed punt. Daar zit een onrechtvaardigheid in, een ongelijkheid. Ik zal afhankelijk van de uitkomst van de pilots bekijken wat ik daaraan kan doen, want er is verder geen ratio voor de ongelijke behandeling.

Wat het eerste punt betreft, spelen er twee dingen: ten eerste het toetsen of mensen aan de sollicitatieplicht voldoen en ten tweede de betere persoonlijke begeleiding en ondersteuning bij het vinden van werk voor een groep met weinig kansen. Het ligt heel erg voor de hand dat die twee dingen in de pilots worden gecombineerd. De sollicitatieplicht is een van de instrumenten om mensen te helpen weer aan werk te komen. Ondersteuning kan daarbij enorm helpen. We gaan de juiste ruimte bieden om er op verschillende manieren mee om te gaan. Wat werkt het beste, zowel voor de werknemer als voor de werkgever? Er is geen

automatisme dat er bij zoveel brieven een bel rinkelt dat er iets misgaat. Ik denk dat het niet in een automatisme te vangen is. Met de 20 miljoen euro voor de groep van minstens 10.000 mensen kan worden bekeken op welke wijze de invulling van de sollicitatieplicht effectiever kan worden vormgegeven en mensen meer kans maken.

De voorzitter:

Ik zie dat mevrouw Vermeij tevreden is met het antwoord. Het woord is aan de heer Ulenbelt.

De heer Ulenbelt (SP):

De Minister, of het UWV, gaat dus experimenteren met de sollicitatieplicht, via pilots en dat soort dingen. Dat zijn experimenten. Kan de Minister de Kamer schriftelijk op de hoogte stellen van wat dat allemaal precies behelst? Daarnaast zegt de Minister volgens mij iets nieuws wat heel veel Nederlanders niet weten. Heel veel mensen denken dat zij niet meer hoeven te solliciteren als ze na hun 64ste werkloos zijn. De Minister zegt nu iets anders, namelijk dat iemand niet meer hoeft te solliciteren als hij of zij een jaar voor de AOW-leeftijd werkloos wordt. Dat betekent in mijn geval dat ik na mijn 64ste had moeten solliciteren. Wat is hier nu aan de hand? Op de UWV-site is de tekst het afgelopen halfjaar veranderd. Daar stond vroeger 64 en dat is veranderd in één jaar voor de AOW-leeftijd. Wat is het nu?

Minister Asscher:

Het is een jaar voor de AOW-leeftijd. Dat is wat het is. En dan nog heeft mevrouw Vermeij gelijk dat er een oneerlijkheid zit tussen mensen die dan werkloos worden en mensen die al werkloos zijn. Die oneerlijkheid wil ik graag wegnemen, zodat mensen daar geen last van hebben. Ik neem het andere punt, over hoe we de experimenten gaan vormgeven, zeker mee. Ik weet niet of dat lukt in de brief aan het eind van het jaar waarin we de uitwerking van het actieplan weergeven. Als het enigszins kan, neem ik het daarin mee. Dan kan de heer Ulenbelt zien hoe we de experimenten willen vormgeven. Als het niet lukt, geef ik in de brief aan wanneer ik er meer informatie over heb. Ik wil het echter zeker proberen.

De heer Ulenbelt (SP):

Dan gaan we dat zwart op wit zien.

In plaats van enigszins toe te geven aan het algemene gevoel dat iemand die redelijk kort voor zijn of haar AOW-leeftijd zit, niet meer hoeft te solliciteren ... In plaats van dat het soepeler wordt gemaakt, maakt de Minister het dus strenger. De 64 is ingeruild voor een jaar voor de AOW-leeftijd, wat betekent dat mensen langer moeten doorsolliciteren, terwijl de kans op een baan zeer gering is twee jaar voor het pensioen of de AOW.

Minister Asscher:

Daar is geen verandering in opgetreden. Dat was al zo.

De SP zegt dat bedrijven moeten worden verplicht om bij het aannemen van personeel een afspiegeling van de beroepsbevolking in acht nemen. Ik ben het eens dat het heel belangrijk is dat organisaties zo veel mogelijk een afspiegeling van de beroepsbevolking kennen en dat leeftijdsdiscriminatie een kwalijke zaak is. Ik zie het echter in de praktijk niet voor me om aan de hand van zo'n beginsel werknemers verplicht aan te nemen. Ik zie niet goed hoe daarop moet worden gecontroleerd. Ik beschouw het dus meer als een algemeen pleidooi, wat ik op zichzelf steun. Ik zie echter nog niet zoveel muziek in de concrete uitvoering.

Hoe zit het met de mensen zonder uitkering die niet-uitkeringsgerechtigd zijn? De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om die mensen te helpen. Gemeenten kunnen zelf kiezen welke instrumenten zij gebruiken

om die groep te helpen. Daarnaast kunnen niet-werkzoekenden zich bij het UWV inschrijven als werkzoekende, waardoor ze in aanmerking kunnen komen voor de scholingsvouchers. Het is daarvoor niet verplicht om een uitkering te hebben. Als mensen aangeven dat ze werk zoeken, kunnen ze gebruikmaken van de scholingsvouchers. Er zijn veel mensen die een bijdrage kunnen en willen leveren op de arbeidsmarkt en om wat voor reden dan ook geen recht hebben op een uitkering. Zij kunnen wellicht worden geholpen met zo'n scholingsvoucher.

De SP vraagt aandacht voor de digibeten onder ons die niet weten hoe ze een twitteraccount kunnen unblocken en wil dat mensen daarbij schriftelijk kunnen worden geholpen. Het UWV heeft capaciteit beschikbaar gekregen om digibeten te helpen. Daarnaast heb ik de afgelopen jaren een project gefinancierd om de digitale vaardigheden te vergroten, want uiteindelijk vrees ik dat de samenleving zich zo ontwikkelt dat iedereen een zekere mate van digivaardigheid nodig heeft. Het UWV doet mee, zorgt ervoor dat digibetenklanten op een manier worden geholpen die voor hen toegankelijk is en helpt om de digitale vaardigheden te verbeteren, bijvoorbeeld via de bibliotheken.

Wat gaan we de komende tijd doen in het kader van de stoelendans?

De heer **Ulenbelt** (SP):

Ik heb nog een vraag over het vorige punt. De argeloze luisteraar zou kunnen denken dat ik niet weet hoe je een twitteraccount moet ontblocken. Dat weet ik wel. John de Wolf wist dat niet. Misschien moet hij daar nog wat hulp bij hebben van het UWV.

Waar het om gaat, is het voorbeeld dat ik noemde. Iemand wil het formulier goed invullen en vult acht uur in. Maar omdat hij het allemaal niet gewend is, zet hij dat niet bij de uren maar bij de minuten. Die meneer heeft dus een week lang acht minuten per dag gewerkt. Dat schreef hij allemaal keurig op. Dan moet er toch bij iemand van het UWV een belletje gaan rinkelen, zeker als in de opgave van het uitzendbureau te zien is dat het om acht uur per dag gaat? Zo iemand krijgt een boete. Er moet toch iemand bij het UWV zijn die bedenkt dat het haast wel een fout moet zijn en vervolgens even belt om te controleren hoe het zit in plaats van dat er een boete wordt gegeven? Als dat wordt signaleerd of als iemand er zelf een beetje hulp bij wil, doe het dan op de menselijke manier en help de mensen in plaats van boetes uit te delen.

Minister **Asscher**:

Ik ben het daar in algemene zin zeer mee eens. We hebben niet voor niets de wet zo veranderd dat mensen die een vergissing maken niet meer met hoge boetes worden geconfronteerd. Dat vind ik belangrijk, want de boetes zijn er om fraudeurs aan te pakken en het draagvlak voor de uitkeringen overeind te houden, maar niet om mensen te confronteren die een sullige vergissing maken. Ik ken het geval niet dat de heer Ulenbelt noemt, dus ik weet niet wat daar precies allemaal speelde. Dat is altijd het gevaarlijke van zo'n voorbeeld. Er is ruimte voor mensen die digitaal niet zo vaardig zijn. Als iemand een vergissing maakt, moet hij of zij niet meteen een knal van een boete krijgen. Als iemand de boel bedondert wel. Daar hebben we de wet op aangepast.

De heer Ulenbelt zegt dat het kabinet een stoelendans organiseert waarbij mensen de hele tijd om hetzelfde aantal banen moeten concurreren. Volgens mij zijn er de afgelopen tijd dan 225.000 stoelen bijgekomen, dus dat maakt de kans op succesvol meedoen aan de stoelendans groter. We zijn er nog niet. Het is belangrijk dat we de groei een kans geven en dat meer mensen daarvan profiteren. Het actieplan is erop gericht om ervoor te zorgen dat meer 50-plussers succesvol op een baan kunnen solliciteren en er een kans op kunnen maken. Overigens groeit niet alleen het aantal banen, maar ook het aantal gewerkte uren. Dat is belangrijk om te weten, want men vreest vaak wat ervoor terugkomt, zoals een heel klein baantje.

Dat is in het begin inderdaad vaak zo, maar in de huidige economische ontwikkelingen is te zien dat het aantal gewerkte uren snel stijgt. Dat is positief, want dat betekent dat mensen er weer van kunnen leven en dat is wat we willen.

In 2017 treedt als laatste onderdeel van het belastingpakket van vorig jaar – 5 miljard lastenverlichting, met name gericht op werkenden – het lage inkomensvoordeel, het LIV, in werking. Het is een belangrijke maatregel, omdat het de loonkosten aan de onderkant van de arbeidsmarkt verlaagt en daardoor de werkgelegenheid vergroot. Als een werkgever mensen in dienst neemt, is hij goedkoper uit voor de groep met een relatief laag inkomen. Die groep heeft en had het moeilijk op de arbeidsmarkt. Ik verwacht veel van het instrument dat komend jaar gaat beginnen. Ik kom op een vraag van de SP. De IOW is bedoeld als een tijdelijke overbrugging in de periode dat de AOW-leeftijd werd verhoogd. Het lijkt mij niet goed om de overbrugging structureel te maken. Het risico bestaat immers dat de overbrugging bijdraagt aan het beeld dat het een groep mensen betreft die toch geen kans heeft. We moeten die kans juist vergroten. Steeds meer mensen doen succesvol mee en vinden een plek op de arbeidsmarkt. Het zou mooi zijn als de noodzaak van het instrument als geheel zou afnemen in plaats van toenemen.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Even los van de inhoud: ik hoorde de heer Limmen van het CNV vertellen dat het beleid van het kabinet niet deugt. Ik las in het sociaal akkoord echter dat de afspraak er gewoon in staat. Ik vroeg mij af of de Minister een briefje van de heer Limmen heeft gehad dat hij niet meer staat voor dit deel van het sociaal akkoord. Ik neem aan dat de heer Limmen het sociaal akkoord dan bij de Minister heeft opgezegd of misschien dit stuk niet meer deelt. Ik vond het opvallend dat hij tegen iets pleitte waar hij ooit zelf een handtekening onder heeft gezet. Dat mag, maar dan vind ik het wel netjes om dat erbij te zeggen. Ik zeg bijvoorbeeld over de Wwz altijd eerlijk erbij dat ik het heb gesteund, maar nu niet meer. De heer Limmen doet een grote oproep vandaag en dat is zijn goed recht, maar hij had er toch zelf voor getekend, of heb ik iets gemist?

Minister **Asscher**:

De formulering van de heer Van Weyenberg valt mij nogal rauw op het dak. Ik had wel begrepen dat hij bezorgd was over onderdelen van de werking van de Wwz, maar hij zegt hier nu dat hij de Wwz helemaal niet meer steunt. Dat is interessant. Het past helemaal niet bij de wetenschappelijke instelling van de heer Van Weyenberg en het factfree te werk gaan. Het geeft mij heel weinig vertrouwen in de andere dingen die hij dan te berde brengt. Het komt een beetje politiek gemotiveerd over, maar dat terzijde want dat was niet de kern van zijn vraag. Het was een bijzin, maar wel een opmerkelijke bijzin.

De heer Van Weyenberg vroeg naar het interview van de heer Limmen in het FD. De heer Limmen heeft daar heel terecht een ander aspect benadrukt, namelijk wat het betekent als een oudere werkzoekende zo lang geen baan vindt dat hij of zij het WW-recht heeft opgebruikt en in de bijstand terechtkomt, met de strenge regels die daar nu eenmaal bij horen. Ik denk dat iedereen in deze zaal met die groep meevoelt. De vraag is alleen wat de beste oplossing is als dat iemand overkomt. De heer Limmen suggereert om de IAOW weer terug te brengen en structureel te maken. Dat weerklinkt in het pleidooi van de heer Ulenbelt. Ik heb verder geen informatie gekregen dat het CNV dezelfde terugtrekkende beweging zou maken als D66.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Dat is voor de Minister geen verrassing, want hij heeft mijn verkiezingsprogramma gelezen en daar staan allemaal plannen in om de wetten aan

te passen. Dat weet de Minister best. Maar goed, hij gebruikt het even om zijn antwoord over de heer Limmen in te leiden en dat laat ik dan maar aan de Minister. Om toch even erop terug te komen: het betreft toch een maatregel waar afspraken over waren gemaakt, of niet? Daar mag op worden teruggekomen. Dat is het goed recht van de heer Limmen. Komt er dan nog een concreet gesprek over? Hoe moet ik dit lezen? Ik zit nog wel op de lijn van de Minister, want er zijn andere manieren om veel mensen te helpen een baan te vinden. Er zijn kansrijkere opties dan dit voorstel. Ik was vooral verrast over het feit dat ik heel veel kritiek las op iets waar een handtekening onder stond.

Minister Asscher:

De heer Van Weyenberg heeft helemaal gelijk dat ik ademloos het verkiezingsprogramma van D66 heb gelezen en me heen en weer geslingerd voelde tussen twee emoties. Aan de ene kant de enorme vreugde dat D66 zegt nu voor vaste banen te zijn. Dat mag in de krant en dat kwam ook in de krant. Dat vind ik harstikke goed nieuws, want er wordt tegen de trend in gegaan van mensen die zeggen dat flexbanen nu eenmaal onvermijdelijk zijn en dat het allemaal goed is; een beetje het geluid dat we al eerder van D66 hadden gehoord. En toen kwam die andere emotie: hoe gaan we dat nu bereiken? Het was deels nog heel abstract – dat zal de heer Van Weyenberg erkennen – en deels leek het erop te duiden dat de ontslagbescherming moest worden afgebouwd. Het is de vraag wat de mensen daar precies voor terugkrijgen.

De voorzitter:

Ik stel voor dat we niet een heel debat gaan voeren over het programma van D66. Ik heb u even iets laten terugzeggen, maar ik stel voor dat we nu overgaan tot het debat over het onderwerp waar we het vandaag over hebben.

Minister Asscher:

Zeker. Ik ben overigens niet begonnen over het verkiezingsprogramma.

De voorzitter:

Daarom heb ik u ook laten reageren.

Minister Asscher:

Dat stel ik zeer op prijs.

Laat ik positief eindigen. Ik vind het heel positief als partijen voor vast werk zijn. Het is verdraaid moeilijk om dat te bereiken in een economie die soms een andere kant op beweegt. Er kunnen gezamenlijk oplossingen worden gevonden om verder te komen. Wat het CNV betreft: ik heb heel regelmatig contact met sociale partners, ook over dit onderwerp. Daar zal het ongetwijfeld ook aan de orde komen.

D66 vroeg naar de looncurve en wat ik ga doen om de looncurve te vervlakken. In de Beleidsagenda 2020 is aangegeven dat gemiddeld genomen werknemers van 55 jaar en ouder niet een hoger salaris hebben dan werknemers tussen de 40 jaar en 55 jaar. Meestal is beloning gebaseerd op salaris- en functieschalen. De meeste mensen krijgen telkens een periodiek erbij totdat ze op het maximum van hun loonschaal terechtkomen. De meeste werknemers hebben rond de leeftijd van 40 jaar al het maximum bereikt. Het kan zijn – dat is een verwant onderwerp – dat specifieke ontzietmaatregelen een 50-plusser duurder maken in vergelijking met een 40-jarige. Die maatregelen hebben vaak wel een functie, namelijk het duurzaam inzetbaar houden van de werknemer. Een van de doelstellingen van het actieplan is dan ook geformuleerd als het ombouwen van generieke ontzietmaatregelen naar andere ondersteuning die nodig is om duurzame inzetbaarheid te bevorderen. Ik zie geen rol weggelegd om de looncurve als geheel aan te passen. Het is aan de

sociale partners om afspraken te maken over beloning. Zij moeten zelf rekening houden met hoe ervaring wordt beloond en hoe met prestaties wordt omgegaan. De meer generieke ontsiemaatregelen moeten worden omgebouwd en worden gericht op de bijdrage aan duurzame inzetbaarheid en daardoor aan productiviteit. Dan heb je minder het effect dat iemand duurder is vanwege de leeftijd en is er minder risico dat iemand ziek wordt. Die beweging is zichtbaar bij de sociale partners, maar niet in elke sector en ook niet in elke cao. Ik blijf het onderwerp onder de aandacht brengen van de sociale partners.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Dit is mijn laatste interruptie. U hebt gelijk dat we een beetje op de tijd moeten letten. Ik kom zo in de tweede termijn nog wel terug op de looncurves. We kijken qua relatieve beloning af van andere landen, bijvoorbeeld in Scandinavië, waar de ouderenwerkloosheid overigens gelukkig voor hen een stuk lager is dan bij ons. Ik kom op de ontsiemaatregelen. De sociale partners moeten dat in hun cao regelen. We hebben het er al heel lang over en er wordt in de polder ook wel lippendienst bewezen aan het principe. Maar als ik dan in de brief van de Minister lees dat het nog maar in 15% van de cao's is geregeld en bij een derde op tafel ligt, dan gaat een en ander toch niet met de urgentie waarvan ik weet dat ook de Minister vindt dat het zou moeten. In de brief staat dat we nog twee jaar hebben. Dat gaat mij wat te langzaam. Gaat de Minister proberen wat meer vaart te maken? Ik ben me ervan bewust dat hij de cao's niet schrijft, maar ik heb de indruk dat het niet in het tempo gaat waarop wij volgens mij beiden hopen. Wat gaat de Minister doen? Ik ben er een beetje klaar mee om dit twee jaar aan te zien, zeg ik maar eerlijk.

Minister **Asscher**:

Zo moet de heer Van Weyenberg de brief niet lezen, dus als ik het zo heb geformuleerd, dan heb ik dat niet goed geformuleerd. We zijn het erover eens dat de verantwoordelijkheid daar ligt en dat de urgentie daar gevoeld moet worden. Ik zie in de cao's die ik zie langskomen telkens de drieslag van wat over het loon wordt afgesproken. Dat is gemakkelijker nu het beter gaat. Wat wordt er afgesproken over het omgaan met flexibiliteit en het inpassen van mensen met een beperking? Het gaat om dingen die we het afgelopen jaar hebben toegevoegd. Ik zie vrijwel altijd ook een variant die gaat over de combinatie scholing, duurzame inzetbaarheid en ontsiemaatregelen. Ik ben het op zichzelf met de heer Van Weyenberg eens dat hoe sneller het gaat, hoe beter het is. Als hij het gevoel heeft dat het kan helpen als ik daar meer op aandring, ben ik daar heel graag toe bereid. In de gesprekken die ik met sociale partners voer, wordt dat echt wel gezien. Het is alleen zo dat het uiteindelijk op de decentrale tafels moet gebeuren. De cao's lopen in een bepaald ritme. Mijn indruk is dat het, ook voor zover er sprake is van centrale coördinatie, een van de onderwerpen is die overal terugkomen. Het is geen kwestie van afwachten. Er worden geen lopende cao's opengebroken. De cao heeft een looptijd en vervolgens wordt er onderhandeld over een nieuwe. En daar ligt het voor mijn gevoel telkens op tafel.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

De Minister zegt dat hij er hard voor blijft lopen. Ik had ook de indruk dat het op tafel lag en schrok dus van het getal in de brief van de Minister dat het in meer dan de helft van de cao's blijkbaar nog niet is geregeld c.q. niet op tafel ligt. Dat is een hoog percentage voor iets waarvan we gezamenlijk vinden dat er een slag te maken is. Ik wacht af waar de extra inspanning van de Minister toe leidt. Dat lijkt mij heel belangrijk.

Minister **Asscher**:

D66 en de PVV hebben gevraagd om ervoor te zorgen dat de nieuwe instrumenten die we in het actieplan inzetten, goed worden geëvalueerd. Daar ben ik het zeer mee eens.

De heer **De Graaf** (PVV):

Een evaluatie is natuurlijk hartstikke mooi, maar er horen wel concrete doelstellingen bij een evaluatie. De door de Minister in de brief genoemde doelstellingen zijn uitermate vaag. Er zit geen begin of eind aan. Het is één grijs gebied. Concreet afrekenbare en evalueerbare doelstellingen ontbreken. Om te evalueren moet je van tevoren weten wat je precies gaat evalueren. Hoe loopt het in de tijd? Vroeger heette dat SMART, maar dat is te Engels, want we spreken hier Nederlands.

Minister **Asscher**:

Ik begrijp heel goed wat de heer De Graaf bedoelt. De doelstellingen kunnen niet voor het actieplan als geheel worden gesteld, want er zijn verschillende instrumenten die bovendien proberen bij te dragen aan iets wat al beweegt in de conjunctuur. De werkloosheid daalt ontzettend, maar er kan niet worden gezegd dat dat door het actieplan komt. De daling heeft te maken met dat er meer vacatures zijn en dat mensen beter worden geholpen. Het is de kunst om de verschillende maatregelen te evalueren op hun effectiviteit. Daar zijn we beter in geworden en dat wil ik ook met het actieplan doen. Het Centraal Planbureau biedt daar handvatten voor in een studie die het heeft gedaan naar de effectiviteit van de verschillende instrumenten. De mobiliteitsbonus, of de no-riskpolis, moet zodanig worden vormgegeven dat op wetenschappelijk niveau kan worden onderzocht wat het effect van de maatregel is ten opzichte van de situatie waarin de maatregel niet was genomen. Daar zijn de instrumenten inmiddels goed genoeg voor ontwikkeld. Op die manier wil ik het doen. Het heeft niet heel veel zin om als doel te stellen dat de werkloosheid van de groep die nu op 5,3 staat op 5,0 komt, want dat heeft niet alleen met het plan te maken maar met alle factoren eromheen, zoals hoe het met onze economie gaat, of die doorgroeit, et cetera. We hebben dan nog niet zo heel veel gemeten. Het is wel zinnig om te bekijken of de verschillende maatregelen op zichzelf een positief effect hebben. Dat kan niet met elke maatregel. Neem de campagne die we doen met John de Wolf, Vooroordelen meten is hachelen. Er worden wel studies naar vooroordelen gedaan, maar het is hachelen. Ik zal bekijken op welke wijze kan worden gezegd of het een goede campagne was of niet. Is er meer bekendheid gekomen? Is er meer bekendheid over de regelingen? Ik wil geen nepdoelstellingen toevoegen, dus ook niet wat de heer De Graaf bepleit. De doelstellingen hebben niet zo heel veel te maken met het actieplan, of ze nu wel of niet worden gehaald. We moeten het plan vertalen in te evalueren, te monitoren en te meten onderdelen, zodat onze opvolgers kunnen leren wat wel of niet heeft gewerkt.

De heer **De Graaf** (PVV):

Ik dank de Minister voor dat antwoord. In die laatste zin zit het: te evalueren meeteenheden. Alleen, dan wil ik ze wel weten. Ik geloof heilig dat er heel goede meetmethodes bestaan en zijn ontwikkeld en dat we er wat mee kunnen, maar dan wil ik ze wel zien. Het zou handig zijn als in een brief aan de Kamer duidelijk wordt gemaakt, en het liefst snel, welke meetmethodes er zijn en op welke manier een en ander gebeurt. De Kamer en de volgende Kamer moeten daarvan leren. De Kamer moet ermee omgaan. De volgende Kamer moet de evaluatie kunnen lezen. Als dit AO allang onder een laag stof begraven ligt, zitten we met een geëvalueerd actieplan waarvan we vooraf van de afzonderlijke punten niet wisten waar ze naartoe moesten.

Minister **Asscher**:

Dat laatste kan ik me niet voorstellen. Ik weet zeker dat onze opvolgers met rode koontjes het verslag van dit algemeen overleg aan elkaar blijven voorlezen. Ik ben het eens met de heer De Graaf dat het handig is als het evaluatiekader bij de Kamer bekend is, dus dat zal ik de Kamer sturen. Ik kijk of dat eind dit jaar nog meekan, dan kan de Kamer zien waar we onszelf op afrekenen.

Ik kom op de scholingsvouchers. D66 vroeg of er niet ruimer moet worden omgegaan met de omscholing in de WW. De scholingsvouchers zijn effectief, omdat ze zich richten op de kansberoepen. Ik wil het risico vermijden dat mensen zich omscholen voor een beroep waarin de kans op werk kleiner is. Dat zou de frustratie kunnen vergroten. De veranderingen op de arbeidsmarkt gaan snel. Omscholing naar een kansrijk beroep was altijd al van belang, maar nu des te meer. Vervolgens heb ik de mogelijkheden natuurlijk wel verruimd. Niet alleen mensen met een uitkering, maar ook werkzoekenden zonder uitkering kunnen van de vouchers gebruikmaken. De kansrijkheid van beroepen inschatten, is natuurlijk een kunst apart. We kunnen niet zo heel goed in de toekomst kijken en de kansrijkheid verschilt soms ook per regio. We doen ons uiterste best om dit zo goed mogelijk te kunnen beoordelen.

De VVD geeft aan dat er veel moet worden uitgewerkt en vraagt of dit op tijd goed komt. Het is inderdaad een ambitieus plan. We zijn nog volop bezig om het op te zetten. Aan het eind van het jaar kom ik met een brief waarin de uitwerking staat. Ik hoop oprecht dat we er een vliegende start mee kunnen maken en niet gaan wachten op allerlei dingen die buiten onze invloed plaatsvinden.

De VVD en de PvdA vragen naar de zichtbaarheid van de regelingen. Een van de dingen die men terughooft, en die John de Wolf ook meldde, is dat werkgevers, ondanks alle inspanningen, toch vaak niet weten wat voor aanmerkelijke financiële voordelen er zijn. Er lag inderdaad het verzoek van Van Weyenberg om een brief te maken die kan worden meegestuurd. Daar zijn we een eind mee op weg. Eigenlijk zeggen VVD en PvdA dat ze een stap verder willen gaan en dat we iets moeten maken wat digitaal kan worden meegestuurd, zodat werkgevers kunnen doorklikken en kunnen zien wat de mogelijkheden zijn. Dat is een goed initiatief en een goed idee. Ik wil daarmee aan de slag en zal bekijken of we hierover in de brief van eind dit jaar wat kunnen zeggen. Het zou heel mooi zijn als mensen nu eens het gevoel krijgen dat ze echt geholpen worden. Ze krijgen dat heus wel in gesprekken et cetera, maar als we op deze manier iets aanbieden waardoor ze eerder uitgenodigd worden voor een gesprek... Mijn indruk is echt dat mensen van boven de 50 jaar niet de kans krijgen zich te presenteren. Daarom waren de evenementen waarop we werkgevers en werknemers bij elkaar hebben gebracht vaak succesvol: als er eenmaal een match is, ziet men niet meer een leeftijd maar een persoon met talenten, ervaring en uitstraling. Dan kan het goed gaan. Een begeleidende brief zou daaraan kunnen bijdragen. Dan zegt de werkgever: nodig die dan ook maar uit, laten we maar eens kijken. Dat is heel positief, dus ga ik dat uitwerken. Het verzoek van Van Weyenberg, waar we al een eind mee zijn, probeer ik in één keer mee te nemen, zodat we beide dingen kunnen doen.

De PVV gaf een algemene beschouwing over het economisch beleid van het kabinet en het economisch herstel. Ik denk niet dat de heer De Graaf dit bedoelde als iets waarop hij graag een reactie wil, maar dat hij hiermee zijn opvatting deelde. Hij vraagt om een uitsplitsing in leeftijden per sector. Die kan ik zo snel niet leveren, maar ik wil best bekijken of ik daar later meer informatie over kan verstrekken. Misschien is de begrotingsbehandeling van SZW het gemakkelijkste moment daarvoor, want dan brengen we een hele reeks informatieve vragen in kaart en beantwoorden we deze.

De heer De Graaf vraagt hoeveel loon en arbeidsvoorwaarden 50-plussers hebben ingeleverd die wel aan het werk zijn gebleven of gekomen. Er zijn

inderdaad afspraken gemaakt. Het is heel goed dat men binnen bedrijven de boel bij elkaar heeft weten te houden door het met minder te doen en loonmatiging af te spreken of zelfs een nullijn overeen te komen en daardoor de werkgelegenheid overeind te houden. Des te belangrijker is het dan om, nu het weer beter gaat, eerlijk te delen en ervoor te zorgen dat niet alleen de baas erop vooruitgaat, maar ook de mensen die de afgelopen jaren hebben ingeleverd. Dat is mijn opvatting. We weten beiden dat dit aan de onderhandelingstafels moet gebeuren en dat vakbonden en werkgevers elkaar de nieren moeten proeven over de vraag of ze het na de moeilijke en magere jaren met elkaar eens zijn dat ze, nu het beter gaat, moeten delen. Ik zie dat niet overal onmiddellijk gebeuren, maar het zou wel moeten. Het is niet verkeerd dat er afspraken zijn gemaakt om de werkgelegenheid te behouden en dat daarvoor iedereen wat ingeleverd heeft. Mensen zijn beter af als ze hun werk kunnen houden dan wanneer ze de moeilijke ervaring hebben dat ze hun baan kwijt zijn en op een heel andere plek werk moeten zoeken.

De heer **De Graaf** (PVV):

De categorie die de Minister bespreekt, is niet de categorie die ik bedoelde. Van de mensen die werkloos zijn geworden – er is een hele trits aan massaontslagen geweest – is een aantal weer aan het werk gekomen of komt nog aan het werk. Daar zijn veel mensen bij die 32, 35 of 40 uur gewerkt hebben, hun baan kwijtraakten en nu misschien 3 baantjes van 1 uur, 3 baantjes van 5 uur of een baantje van 16 uur in de week hebben en zichzelf dus niet kunnen bedruipen. Wat is het verlies aan, wat ik noem, inkomenskracht voor de groep die een baan had waarmee zij zich kon bedruipen en die terug is op de arbeidsmarkt, wordt meegeteld als werkende, maar slechter af is dan daarvoor?

Minister **Asscher**:

Dan heb ik de vraag niet goed begrepen. Er zitten twee dingen in. Het eerste element is dat in de Wet werk en zekerheid (Wwz) een inkomensverzekering door de verrekening van de WW zit, die hier positief voor werkt. Ook als men een baan accepteert waardoor men een lager inkomen krijgt, gaat men er niet op achteruit als men weer gaat werken. Dat was in het oude systeem jammer genoeg wel zo.

Het tweede element is dat het niet stukt. We leken even uit de cijfers te moeten opmaken dat er heel veel banen bij kwamen, maar dat dit allemaal heel kleine banen waren. Ik zei net al dat het aantal gewerkte uren per persoon aanzienlijk toeneemt. Dat betekent dat men echt beter af is als men terug is op de arbeidsmarkt. Vaak beginnen werkgevers voorzichtig, ze geven iemand een plek op uitzendbasis of voor een beperkte arbeidsduur. Maar nu, nu het beter gaat en men ziet dat iemand functioneert, komen er uren bij. Dat komt in de cijfers terug: het aantal gewerkte uren neemt fors toe. Dit betekent dat we geen algemene conclusie kunnen trekken over de vraag of mensen die van de arbeidsmarkt zijn afgedonderd door ontslag of door de slechte economie en die nu weer terug zijn, erop achteruitgegaan zijn of niet. De trend is positief, omdat men meer uren krijgt. Dit is vanuit de werkgevers gezien ook logisch: er komt meer werk, ze halen er mensen bij, maar deze worden niet meteen voltiids ingezet en krijgen ook niet meteen een vast contract. Nu het echt beter gaat, denken werkgevers: die man of vrouw kan het, dus die geef ik meer uren. Dan vullen ze eerst het aantal uren aan en verbeteren ze het contract. Dat gebeurt nu. Dit geeft geen exact antwoord op de vraag omdat we het niet kunnen meten, maar het is wel positief.

De PvdA vraagt, naar aanleiding van het optreden van de heer De Wolf en het enthousiasme daarover, naar de manier waarop we daarmee om moeten gaan. We zijn met De Wolf, maar ook met de mensen om hem heen, kritisch over de honorering van aanvragen. Er zijn heel veel mensen die het leuk vinden als John de Wolf op een braderie langskomt, maar

daar is dit niet voor bedoeld. Het moet wat bijdragen. Dit was overigens niet bedoeld als demonisering van de braderie. Dat is een belangrijke volkstraditie. Ik heb het betoog van de heer Zijlstra over de halfaangevoren saté op de barbecue heel goed begrepen en ik neem daar geen enkele afstand van. We kijken goed naar wat functioneel is, maar ik ben eerlijk gezegd onder de indruk van wat De Wolf bereikt. Dat heeft impact. Ik wil zeker bekijken of we niet te knijterig zijn in het aantal uren om ervoor te kunnen zorgen dat hij zijn werk kan doen. We moeten het enige succes van dit kabinet, als ik de heer De Graaf goed heb begrepen, niet tenietdoen door onmiddellijk de pin op de neus te zetten en te zeggen dat de heer De Wolf moet stoppen. Ik snap dat pleidooi heel goed. Over het generatiepact kan ik twee dingen zeggen. Ten eerste zijn er in feite op sector- en op bedrijfsniveau al een aantal generatiepactjes geweest. De vraag hangt samen met wat ik dacht dat de vraag van de heer De Graaf was, de vraag over bedrijven of sectoren waarmee afspraken zijn gemaakt om werkgelegenheid te behouden en daarvoor dingen in te leveren. Dat was zijn vraag niet, maar het is wel het antwoord op de vraag van mevrouw Vermeij. De afspraken zijn op een aantal plekken gemaakt en het heeft heel goed gewerkt. Ten tweede is het pleidooi vanuit de vakbeweging om dit op grotere schaal te doen en het niet alleen goed te vinden maar ook te helpen financieren, iets anders. Dan lopen we het risico dat het een heel dure regeling wordt zonder dat we op voorhand weten of de afspraken ten goede komen aan de jongere werknemers die voor de oudere in de plaats moeten komen. Ik ben daar terughoudender in. Het is heel goed om te bekijken of de oudere werknemers die dicht bij hun pensioen zitten, een andere rol moeten aannemen en bijvoorbeeld een meester-gezelrol kunnen krijgen. Dat hebben we gestimuleerd, ook financieel. In bijvoorbeeld de sectorplannen zijn die maatregelen relatief vaak goedgekeurd en door ons ondersteund, waardoor oudere werknemers in dienst konden blijven en een deel van hun tijd konden gebruiken om kennis en ambacht over te dragen aan de jongere generatie. Dat vind ik heel positief. Dit leidt ertoe dat men aan het werk blijft en dat de kennis wordt overgedragen. De maatregel komt altijd vanuit een sectorplan, vergezeld van een analyse van de ontwikkeling op de arbeidsmarkt voor de betreffende sector en een investering vanuit de sector zelf. We hebben er inderdaad geld bij gedaan. Ik denk en verwacht dat dit effectiever is dan dat we het voor iedereen en altijd financieren. Dan lopen we het grote risico dat men denkt dat dit een goedkope manier is om van een vergrijzend personeelbestand af te komen. Dat willen we juist niet.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Volgens mij is dat niet het plan. Het plan is heel specifiek en niet voor iedereen en voor altijd. Dan ruikt het heel snel naar iets waar we helemaal geen zin in hebben, namelijk een gefinancierde vroegpensioenregeling. Wil de Minister er nog eens goed naar kijken? Volgens mij is het plan juist zeer specifiek bedoeld voor de sectoren waarin straks nog wel werk is voor jongeren. Doordat het ambacht door ouderen aan jongeren geleerd kan worden, gaan de ouderen minder werken en vloeien de banen als het ware in elkaar over. De heer Ulenbelt en ik hadden overigens ook een vraag gesteld over mensen die geen uitkering hebben maar wel op zoek zijn naar werk. Is daar überhaupt aanbod voor en waar kunnen zij zich melden?

Minister **Asscher**:

Als ik de vakbeweging onrecht doe, weet ze me te vinden. De gesprekken worden continu gevoerd. Ik kijk altijd naar de ideeën die er zijn. Dit is een eerste reactie, maar laten we kijken naar wat het precies inhoudt. Ik ben niet van mening dat je er nooit wat aan zou moeten doen. We hebben dat

ook gedaan met de sectorplannen en met goede redenen. Van wat ik er tot nu toe van zie, heeft dat ook resultaat. Genoeg daarover. In reactie op de heer Ulenbelt heb ik gezegd dat dit een taak voor de gemeenten is. Die kunnen kiezen wat voor instrumenten ze inzetten om het aantal niet-uitkeringsgerechtigden terug te brengen. We doen er zelf echter ook wat aan door bijvoorbeeld de mogelijkheid van scholingsvouchers open te stellen voor die groep. Dat is een wijziging; men kan zich opgeven als werkzoekende, ook als men geen recht heeft op een uitkering, zodat men toch gebruik kan maken van de scholingsmogelijkheden. Dat is heel positief. Het kan best zijn dat dit nog niet bij iedereen bekend is en dat gemeenten mensen er nog niet altijd op wijzen. Het lijkt mij van belang voor de arbeidsmarkt in het geheel en voor die groep in het bijzonder.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Gisteravond was ik op een bijeenkomst met heel veel mensen van een gemeente en daar bleek dat niemand ervan wist. Dit was in een vrij grote stad. Dit geeft mij te denken over het feit dat we op het vlak van informatie nog een hoop werk te doen hebben.

Minister **Asscher**:

Dit neem ik mee. Dat is wonderlijk. Maar als het zo is, is het zo en moeten we dat veranderen. De gemeenten zitten nu aan de buis gekluisterd om dit algemeen overleg te volgen. Ik zal bekijken of ik degenen die het hebben gemist, beter kan voorlichten over dat wat mogelijk is, juist voor die groep.

De **voorzitter**:

We gaan over op de tweede termijn van de Kamer. Ik stel een spreektijd van een, maximaal twee minuten voor.

De heer **Ulenbelt** (SP):

Voorzitter. Toen Joop den Uyl Minister van Sociale Zaken werd, veranderde de naam van het ministerie. Het woord «werkgelegenheid» werd toegevoegd vanuit het benul dat het scheppen van werkgelegenheid de beste manier is om werkloosheid te bestrijden. Daar heeft het kabinet niet veel van gebakken. Er hadden 350.000 meer banen kunnen zijn, maar er gingen er 80.000 weg in de zorg en 100.000 in de bouw, dus de stoelendans wordt steeds heftiger. Ik ben blij met de toezegging van de Minister dat hij wil werken aan een humane sollicitatieplicht, zoals ik dat noem. Ik hoor graag, liefst schriftelijk, op welke wijze de pilots eruit gaan zien, hoeveel mensen eraan meedoen, waarmee wordt geëxperimenteerd enzovoort.

Vanochtend ging het bij Standpunt.nl over de IOAW. 83% van de Nederlanders vindt dat mensen die lang gewerkt hebben niet verplicht moeten worden om hun huis op te eten, terwijl ze hun gehele leven hun best hebben gedaan. De Minister vindt iets anders. Ik vraag hem hierover met de heer Limmen nader in gesprek te gaan om te bekijken welk probleem moet worden opgelost en hoe groot dat is. Het is nu nog niet groot. De Minister geeft aan dat het heel moeilijk wordt om ouderen, ondanks John de Wolf en al die maatregelen, aan het werk te krijgen. Dan is het dubbeltriest als mensen die willen werken hun huis uit moeten, omdat die baan er nog niet is.

De heer **Krol** (50PLUS):

Voorzitter. Ik hoorde gelukkig een kleine opening bij de Minister toen hij zei dat hij meer wil weten over de resultaten van de no-riskpolis en dat hij, als die positief zijn, niet uitsluit dat die naar beneden kan worden bijgesteld.

Het is jammer dat er 200 miljoen bezuinigd wordt op scholing voor ouderen. Ik ben wel blij met de toezegging dat er na het halfjaar van John de Wolf een vervolg moet komen. 50PLUS hoopt dat dit ook geldt voor het nieuwe actieplan Perspectief voor vijftigplussers, in welke vorm dan ook. Is het mogelijk om meer werk te maken van de mogelijkheid om stage te lopen tijdens de WW?

De Minister zei dat het goed is als werkgever en werknemer elkaar in de ogen kunnen kijken, zodat de leeftijd niet telt maar de persoon. Ik schrik van het feit dat de sollicitatieplicht inmiddels is verhoogd van 64 jaar naar een jaar voor de ingang van de AOW. Dit sluit niet aan bij de realiteit en daarom vraag ik of dit heroverwogen kan worden.

Ten slotte: bij een ontslag om bedrijfseconomische redenen is het afspiegelingsbeginsel van toepassing. Ziet de Minister mogelijkheden om dit in geval van een faillissement en doorstart van een bedrijf ook mogelijk te maken? Nu zien we vaak dat ouderen als eerste de laan worden uitgestuurd.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Voorzitter. De kern van dit debat is de ouderenwerkloosheid. Laten we het goede nieuws niet vergeten: die daalt voor het eerst sinds heel lange tijd. Zij is nog steeds veel te hoog, maar laten we dit gewoon zeggen. Het is ons vak om ons te concentreren op wat er niet goed gaat, maar laten we hopen dat dit het begin van een trendbreuk is.

Ik ben blij dat de Minister de vraag van D66 om mensen die werk zoeken een soort brief of PDF mee te geven, waarin staat waar de werkgever recht op heeft als hij die persoon aanneemt, gaat uitwerken. De heer De Wolf zei dit gisteren ook: werkgevers weten vaak gewoon niet hoe het zit. Dan werkt naar een website verwijzen niet. Als dit kan worden aangevuld met een app is dat alleen maar mooi en kunnen de plannen elkaar versterken. Wanneer verwacht de Minister dat dit geregeld is? Hij zei dat hij hard op weg is, maar ik ben nieuwsgierig of er een bepaald moment is waarop dit voor iedereen geregeld is.

Ik dank de Minister voor de toezegging over de evaluatie. Ik ben natuurlijk helemaal niet gerustgesteld, maar het debat over de bezuiniging van meer dan 100 miljoen voeren we verder tijdens de bespreking van het Belastingplan. Wat betreft de ontzietmaatregelen en de looncurve hoop ik dat de Minister dit punt bij de sociale partners blijft benoemen. Dat ik verder wil gaan dan de Minister, is geen verrassing. We komen daar nog verder over te spreken. De Minister zei dat hij niet twee jaar gaat wachten. Zo heb ik dat niet bedoeld, maar ik hoop dat er heel concreet actie wordt ondernomen, want ik vind het zonde als de politiek alles op alles zet, terwijl aan de cao-tafel de kans om het aanbod van werk voor ouderen te vergroten, wordt gemist.

De heer **Van 't Wout** (VVD):

Voorzitter. Ik dank de Minister voor zijn antwoorden en zijn omarming van het pleidooi van mevrouw Vermeij en mijzelf om de regelingen die oudere werknemers aantrekkelijker kunnen maken zichtbaarder te maken. Het is goed om dit samen te voegen met het eerdere voorstel van de heer Van Weyenberg.

Ik ben blij dat de Minister ervoor gaat zorgen dat het actieplan op 1 januari 2017 gaat lopen, los van andere ontwikkelingen. Ik vond dit in de brief iets minder helder. De polder staat om veel bekend, maar niet om zijn snelheid. Als het belangrijke instrument van het tweedeloopbaanadvies sectoraal door sociale partners ontwikkeld gaat worden, maak ik mij zorgen dat dit net zolang gaat duren als het advies over loondoorbetaling bij ziekte en pas komt als het actieplan is afgelopen. Houd daar alstublieft druk op.

De Minister zei dat hij graag wil praten over de ontzietmaatregelen. Ik juich dat toe, maar zou er graag wat over terughoren. Uit mijn gesprekken met

verschillende sectoren is mijn beeld dat de bonden en werkgevers zich centraal committeren aan het ombouwen van zaken ten bate van de wendbaarheid, maar dat het decentraal als een onderhandelingspunt wordt ingebracht. Dat klopt niet. Men heeft zich hier terecht aan gecommiteerd en dan moeten niet alleen de voormannen dit uitdragen, maar ook degenen die daadwerkelijk om de tafel zitten.

De wijze waarop de verruiming van de vrijstelling van de sollicitatieplicht in een een-tweetje tussen mevrouw Vermeij en Minister Asscher werd geregeld, vond ik te snel gaan. Ik snap de gedachten en de gevoelens daarbij en ook dat men zegt dat er een discrepantie is tussen werkloos worden en werkloos zijn, maar we bevorderen niet voor niets de arbeidsparticipatie en het langer doorwerken. De samenleving heeft dat op de langere termijn gewoon keihard nodig. We moeten erg voorzichtig zijn met het zetten van komma's en het maken van uitzonderingen, ook omdat dit andere effecten kan hebben. Als de Minister hier echt wat mee wil doen, wil ik eerst een brief hebben over de effecten en hetgeen hij precies voorstelt.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Het gaat over sollicitaties één jaar voor de AOW-leeftijd en een verschil tussen mensen die werkloos worden of werkloos zijn. Het gekke is dat als men werkloos is, men moet blijven solliciteren en dat als men werkloos wordt, men dat jaar wordt vrijgesteld. Een brief hierover is prima, maar ik vraag om notie te nemen van de onrechtvaardigheid die hierin zit en die mensen ervaren omdat er verschil in behandeling in het laatste jaar is.

De heer **Van 't Wout** (VVD):

Ik begon ermee dat ik best begrijp waar de vraag vandaan komt. Ik vind het alleen te rap gaan als het er even ingefietst wordt.

De heer **De Graaf** (PVV):

Voorzitter. Ik houd het kort; we hoeven de Algemene Financiële Beschouwingen van deze week niet over te doen. Ik merk uit de reacties op mijn verhaal in de eerste termijn dat er een kloof bestaat tussen wat in de Tweede Kamer leeft over de economische gevolgen van het beleid van de afgelopen jaren en wat thuis aan de keukentafel en in de koffiehuisen in de stad leeft. We hebben het vandaag gehad over het structurele probleem van de ouderenwerkloosheid. Dat speelt door alle jaren heen, maar verergert bij een slechte conjunctuur en een slecht beleid. Mijn dank aan de Minister voor de gegeven antwoorden en de toezegging aangaande de evaluatie. Ik hoor graag wanneer we daarover meer informatie krijgen. Ik houd het hierbij, want we zouden het in de tweede termijn kort houden.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA):

Voorzitter. Ik heb net even op de UWV-site gekeken, maar daar staat nog steeds dat scholingsvouchers alleen toegankelijk zijn voor mensen in de WW. Als ze ook zijn voor mensen die werk zoeken maar geen WW-uitkering hebben, dan is dat een verbeterpunt.

Ik dank de Minister voor zijn antwoorden en alle stappen die gezet worden. Er zijn lichtpunten, maar we zijn er nog lang niet. We kunnen verbeteringen tot stand brengen en een daarvan is dat werkzoekenden in hun kracht worden gezet en een hulpinstrument mee kunnen krijgen. Dat lijkt mij fantastisch. De Minister zei dat hij eind dit jaar wat meer kan zeggen over de wijze waarop dit eruit komt te zien en dan willen we natuurlijk allemaal dat dit zo snel mogelijk wordt ingevoerd. Hoe eerder, hoe beter.

Hetzelfde geldt voor de aanpak van mensen die werk zoeken maar niet in de bestanden of in de kaartenbakken zitten, alsmede de groepen die enorm lang aan het solliciteren zijn, waarbij opgeroepen wordt tot

maatwerk en actie. Ook op dat vlak hebben we stappen gezet door gelden vrij te maken voor persoonlijke dienstverlening. Analoog aan wat de heer De Wolf gisteren zei over aandacht, aandacht, aandacht, is dat een groot goed.

Minister Asscher:

Voorzitter. De vraag van de SP of ik bereid ben tot een gesprek met de heer Limmen beantwoord ik met een ja. Daartoe ben ik graag bereid en dan kijken we wel waar we op uitkomen.

Krol sprak over stage tijdens de WW. Er is al de mogelijkheid van proefplaatsing. Ik ben bezorgd over het gratis laten werken van ouderen. Dat is juist niet de bedoeling. Als we het erover eens zijn dat het goed is dat ouderen de kans krijgen om te laten zien wat ze kunnen, ben ik daar erg voor. Daar wil ik best de werkgevers toe uitdagen. Daar kan het initiatief van Van 't Wout en Vermeij bij helpen, want dat is een van de mogelijkheden die we kunnen benutten.

Over de sollicitatieplicht is veel gezegd, maar er is geen sprake van een verandering. De AOW-leeftijd min een jaar was al de regel. Het zou vreemd zijn om dit als een verandering te percipiëren. Desalniettemin is het zo dat hoe ouder men is, hoe pijnlijker die sollicitatieplicht soms uitpakt. Vandaar dat we daar de komende jaren mee aan de gang gaan. Ik ben het eens met het betoog van de heer Van 't Wout om niet te gemakkelijk te zeggen: u hoeft niet meer te werken. Dat is niet goed voor de groep. We moeten bekijken op welke manier we de sollicitatieplicht zo kunnen invullen dat die niet frustrerend en zinloos is, maar dat mensen er wat aan hebben en dat het hun kansen vergroot. Mevrouw Vermeij heeft gelijk dat het unfair is dat iemand die al aan het zoeken is, het laatste jaar moet doorzoeken en een ander niet. Ik begrijp heel goed dat de heer Van 't Wout dat dan wel even op papier wil zien voordat er allerlei dingen veranderen. Als ik hiervoor een oplossing heb, zal ik die met de Kamer delen en bekijken of daar steun voor is. Op het punt van rechtvaardigheid heeft mevrouw Vermeij gelijk.

De heer Ulenbelt (SP):

De Minister is niet duidelijk of ik snap het niet. Hij zegt dat hij de komende jaren aan de gang gaat met de pilots voor de sollicitatieplicht. Dat is wel heel erg vaag. Ik heb in de eerste termijn gevraagd of de Minister zwart-op-wit kan zetten waar die pilots over gaan.

Minister Asscher:

Dat heb ik ook toegezegd.

De heer Ulenbelt (SP):

Wanneer krijgen we dat dan?

Minister Asscher:

In december. Ik heb een aantal toezeggingen gedaan. Ik stuur in de brief van eind december het evaluatiekader, waarnaar de heer De Graaf vroeg. Ik heb in de richting van de heer Van 't Wout gezegd dat de uitwerking van de plannen ook in die brief komt te staan. In antwoord op de vragen van Ulenbelt over de manier waarop de pilots eruit zien, heb ik gezegd dat ik die in dezelfde brief meeneem. Daarin leest hij hoe we het maatwerk gaan vormgeven.

De heer Ulenbelt (SP):

Dan was mij dat ontschoten. Dat kan gebeuren, zeker als je wat ouder wordt.

De voorzitter:

Dit draagt niet bij aan de beeldvorming.

Minister Asscher:

Het is in het geval van de heer Ulenbelt ook niet waar. Hij zit te vissen naar complimenten, want ik ken niemand die zo scherp is als hij. Hij zit overal bovenop en is bovendien in staat om het te vertalen in een taal die iedereen begrijpt. Hij is een van de beste Kamerleden die ik ken, zeker een van de beste 150. Als hij vist naar complimenten, kan ik best even doorgaan.

Wat betreft het faillissement vindt er een schrijnende discussie plaats. Mensen die hun baan kwijtraken, komen er bij een doorstart niet meer tussen. We hebben al eerder uitgebreid onderzoek gedaan naar praktijken die soms aan misbruik raken, waarbij er een soort truc wordt uitgehaald om mensen te lozen. Maar ook als dat niet aan de orde is, is er een risico. Ik heb al eerder aangegeven dat we daarnaar moeten kijken en misschien bereid moeten zijn om de wetgeving erop aan te passen om de curatoren, die terecht opkomen voor de schuldeisers, ook het belang van de werknemers te laten meewegen. We moeten niet dwingend opleggen dat bij een doorstart iedereen weer in dienst komt, want het is niet voor niets dat een bedrijf failliet is gegaan. Dan krijg je minder doorstart en dat is ook weer niet goed. Het is wel goed als curatoren in staat gesteld worden om dat belang mee te wegen bij de onderhandelingen met mogelijke overnamepartners. Daar is zeker niet het gehele probleem mee opgelost, maar verschillende curatoren hebben in een Nieuwsuuruitzending aangegeven dat ze klem zitten in de huidige vorm. Ik zeg er wel bij dat dit complexe materie is waarnaar zorgvuldig moet worden gekeken voordat er wat wordt veranderd. Het punt was al genoteerd en ik kom daarop terug.

D66 zegt terecht dat we niet moeten vergeten dat de werkloosheid onder de ouderen daalt. In het maandcijfer van vorige maand is zelfs te zien dat de werkloosheid in deze groep het snelst daalt van alle groepen. De heer De Graaf zegt dat er een kloof is tussen de economische werkelijkheid en wat mensen ervaren. Ik begon mijn betoog met de benoeming daarvan. Als men bij de groep hoort die geen werk heeft en al wat langer op zoek is, heeft men er niets aan dat het beter gaat, behalve dat er meer vacatures komen en dat ook voor die groep de kansen stijgen. Ik ben zeker niet geneigd te zeggen dat we dan niets meer hoeven te doen. Het actieplan is juist bedoeld om bij een betere economie de achterstand van deze groep weg te nemen.

We vertellen in december wat we doen met de brief van de heer Van Weyenberg en de app van Van 't Wout en mijzelf. Het moet het liefst zo handzaam en praktisch mogelijk zijn en klaar zijn voor de moderne tijd. Daar gaan we mee aan de slag.

Het evaluatiekader komt in de brief van december. Ik ben het eens met de PvdA dat maatwerk en aandacht cruciaal zijn. Ik zal in de brief uiteenzetten wat mogelijk is voor niet-uitkeringsgerechtigden en wanneer zij wel en niet gebruik mogen maken van scholingsvouchers. Volgens mij staat het goed op de website van het UWV. Ook als men geen uitkering heeft en zelfstandige of werkende is, kan men er gebruik van maken. Voor een ander deel moeten mensen echter naar de gemeente en gemeentelijke instrumenten gebruiken. Misschien heb ik het zelf niet helder genoeg gezegd. Ik zal bekijken of ik dat nog even scherp kan laten zien en of de communicatie via de website daarop aansluit.

De voorzitter:

We zijn aan het eind van dit algemeen overleg. Zoals gebruikelijk nemen we de toezeggingen met elkaar door:

- Voor het eind van het jaar komt er een nadere uitwerking van het actieplan waarin onder andere aandacht wordt besteed aan de pilots ten aanzien van de sollicitatieplicht, de scholingsvouchers voor nuggers en de mogelijkheid van een gepersonaliseerd aanbod van

- beschikbare regelingen voor werkgevers in bijvoorbeeld een applicatie, een app, voor werkgevers en werknemers.
- De Minister stuurt eind van dit jaar een evaluatiekader voor het actieplan aan de Kamer.
  - De Minister zal kijken naar de sollicitatieplicht een jaar voor het bereiken van de AOW-leeftijd en het eventuele verschil daarin tussen werkenden en werkzoekenden en de Kamer hierover vooraf informeren.

Minister Asscher:

Het is net anders. Het zijn twee kwesties. We gaan pilots uitwerken over de manier van omgang met nieuwe vormen van de sollicitatieplicht. Dit komt terug in de brief die ik eind dit jaar stuur. De vraag van mevrouw Vermeij ging over het onderscheid in vrijstelling van de sollicitatieplicht voor mensen die al werkloos zijn en die dat worden. Ik heb daarvan gezegd dat ik dit unfair vind. De heer Van 't Wout zei dat we dat niet zomaar kunnen afspreken en dat hij dit precies wil kunnen wegen. Ik stuur daar een aparte brief over.

De heer Van 't Wout (VVD):

Het gaat mij er vooral om de mogelijke ongewenste effecten inzichtelijk te maken.

Minister Asscher:

We proberen die brief ook voor het eind van dit jaar te sturen. Hij staat los van het actieplan en de algemene brief daarover.

De voorzitter:

Tenslotte:

- De Minister komt terug op de discussie over de positie van ouderen bij een faillissement.

Kan de Minister daar een termijn aan verbinden?

Minister Asscher:

Dit bevindt zich bij een andere commissie en er staat al een toezegging over. Ik weet even niet precies waar die zich bevindt.

Mevrouw Vermeij (PvdA):

Het zit bij faillissementsfraude. Er is in antwoord op Kamervragen van onder andere mijn fractie over een bepaalde modeketen, die expliciet alle ouderen eruit heeft gegooid en alle jongeren weer aan heeft aangenomen, door de Minister toegezegd om daar nader op terug te komen in combinatie met faillissementsfraudeachtige wetgeving. De toezegging zit bij V en J.

Minister Asscher:

Ik dacht al dat ik iets toezei waar ik het al eerder over had gehad. Het is fijn om dat bevestigd te zien. Ik weet niet op welke termijn ik hierop terugkom. Misschien moeten we volstaan met het verwijzen naar de antwoorden op die Kamervragen.

De voorzitter:

Ik stel voor dat we de toezegging zo laten staan en dat de Minister aangeeft of hij die ingevuld heeft via beantwoording van de Kamervragen met zijn collega van V en J dan wel via een aparte brief.

Ik dank de Minister en zijn staf, de Kamerleden en alle mensen die dit debat hebben gevolgd.

Sluiting 12.23 uur.